

Wetstechnische gegevens

Gegevens van de regeling

Overheidsorganisatie	Gemeente 's-Hertogenbosch
Officiële naam regeling	Beleidsregels individuele verstrekkingen Wmo gemeente 's-Hertogenbosch 2012
Citeertitel	Beleidsregels individuele verstrekkingen Wmo gemeente 's-Hertogenbosch 2012
Vastgesteld door	College
Onderwerp	maatschappelijke zorg en welzijn
Eigen onderwerp	

Opmerking(en)

Redactionele toevoeging
Link

Wettelijke grondslag

Regelgeving die op de regeling is gebaseerd

Gedelegeerde regelgeving
Link

Overzicht van wijzigingen

Datum inwerkingtreding	01-01-2012
Datum terugwerkende kracht	
Aard van de wijziging	Onbekend
Datum ondertekening	15-11-2011
Datum bekendmaking	Bossche Omroep, 26-11-2011
Link	

Kenmerk voorstel
Datum Intrekking

Intitulé

Beleidsregels individuele verstrekkingen Wmo gemeente 's-Hertogenbosch 2012

Aanhef

Het college van de gemeente 's-Hertogenbosch;

gelet op het raadsbesluit van 5 juli 2011, overwegende dat op grond van artikel 48 van de verordening individuele verstrekkingen Wmo gemeente 's-Hertogenbosch 2012 nadere beleidsregels door het college kunnen worden gesteld met betrekking tot het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking ten behoeve van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer

besluiten van te stellen, de:

Beleidsregels individuele verstrekkingen Wmo gemeente 's-Hertogenbosch 2012

Sluiting

Het college van 's-Hertogenbosch in zijn vergadering van 15 november 2011 regnr. 11.1100;

Beleidsregels individuele voorzieningen Wmo gemeente 's-Hertogenbosch 2012

Beleidsregels ontleen hun status aan artikel 4:81, lid 1 Algemene wet bestuursrecht: " Een bestuursorgaan kan beleidsregels vaststellen met betrekking tot een hem toekomende of onder zijn verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hem gedelegeerde bevoegdheid."

Artikel 48 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo gemeente 's-Hertogenbosch 2012 bepaalt dat het college beleidsregels kan vaststellen.

Hoofdstuk 1 begripsbepalingen

Beperkingen: aantoonbare beperkingen die door de aanvrager worden ondervonden in de zelfredzaamheid en normale deelname aan het maatschappelijk verkeer door een beperking, een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem.

Norminkomen algemeen gebruikelijke voorziening en inkomensgrenzen voor vervoer: de toepasselijke bijstandsnorm: de voor de aanvrager, en ingeval van een partner de voor hen toepasselijke norm als genoemd in paragraaf 3.2 van de Wet werk en bijstand verhoogd met de in artikel 25 tweede lid van die wet bedoelde maximale toeslag. Het netto inkomen (exclusief vakantietoeslag) van de aanvrager wordt vergeleken met de voor hem toepasselijke bijstandsnorm. Bij kinderen jonger dan 18 jaar wordt uitgegaan van het netto inkomen van de (pleeg)ouder(s).

Verzamelinkomen: de hoogte van de te betalen eigen bijdrage wordt gebaseerd op het inkomen dat de Belastingdienst vaststelt op basis van het inkomen uit werk en woning en eventuele opbrengsten uit sparen danwel beleggen. De hoogte van de te betalen eigen bijdrage Wmo in 2012 wordt gebaseerd op het verzamelinkomen 2010 van de aanvrager en zijn eventuele partner.

Hoofdstuk 2 hoe te komen tot de te bereiken resultaten

Scheiding aanmelding en aanvraag

Artikel 2 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 regelt de situaties waarin - voorafgaande aan een aanvraag - eerst een gesprek wordt gevoerd met de burger die zich meldt. Het gaat om personen die nog niet eerder een aanvraag om een Wmo-voorziening hebben gedaan en zij die eerder een gesprek hebben gehad maar waarvan de te bereiken resultaten of omstandigheden zijn gewijzigd.

Het doel hiervan is tweeledig. Allereerst voorkomt deze werkwijze (onnodige) administratieve belasting voor zowel de burger die zich meldt, als ook het college. Uit een gesprek kan immers blijken dat de burger na een melding eenvoudig kan worden verwezen naar het Steunpunt Informele Zorg of worden voorgelicht over het te voeren beleid. Het innemen en afhandelen van een aanvraag voegt in dergelijke gevallen niets toe. Ten tweede biedt een gesprek de mogelijkheid voor zowel de burger die zich meldt als het college om tot de best mogelijke oplossing voor het te bereiken resultaat in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te komen. Dit is met name ook van belang om maatwerk te kunnen bieden.

Het tweede lid biedt de waarborg dat de burger die zich meldt altijd een aanvraag kan indienen als hij dat aangeeft.

Aanmelding voor een gesprek

Artikel 3 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat een aanmelding voor een gesprek schriftelijk, telefonisch, mondeling of elektronisch kan worden

gedaan bij het Wmo-loket door of namens de aanvrager die behoefte heeft aan compensatie ten behoeve van het bevorderen van zijn deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren.

Het gesprek

Artikel 4 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat bij het voeren van het gesprek de International Classification of Functions, Disabilities and Health (ICF classificatie) als basis voor het begrippenkader worden gehanteerd. Met dit begrippenkader is het bijvoorbeeld mogelijk het functioneren van mensen in beeld te brengen (activiteiten en participatie) en welke problemen zij ondervinden bij het uitvoeren daarvan (beperking). Ook externe factoren kunnen daarop van invloed zijn. Het is niet zo dat alle activiteiten in de ICF van toepassing zijn op de Wmo. De Centrale Raad bepaalt in CRvB 03-08-2011, nr. 11/517 WMO-T, LJN BR4456 dat begeleiding bij onderwijs geen Wmo-aanspraak is.

Het tweede lid biedt maatwerk en ondersteuning aan de mantelzorger. In het gesprek wordt met de mantelzorger en zonedig met degene die door de mantelzorger wordt 'verzorgd' geïnventariseerd of er problemen bestaan bij de uitvoering van mantelzorg. En zo ja, hoe deze het beste kunnen worden opgelost.

Het belang van het gesprek wordt geïllustreerd aan de hand van een voorbeeld. Artikel 4 lid 1 onder d Wmo bepaalt dat de compensatieplicht zich (ook) uitstrekt tot het ontmoeten van medemensen en het aangaan van sociale verbanden. Dit resultaat wordt doorgaans bereikt door de aanvrager in staat te stellen zich lokaal te kunnen verplaatsen per vervoermiddel. In individuele gevallen kan het voorkomen dat het verlenen van een dergelijke voorziening niet voldoende is. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als de aanvrager rolstoelafhankelijk is, in bezit is van een duwrolstoel maar is aangewezen op iemand die de rolstoel duwt en niet op een andere manier in staat is tot het ontmoeten van medemensen. Ook kan sprake zijn van een aanvrager die weliswaar niet rolstoelafhankelijk is, maar wel is aangewezen op ondersteuning bij het lopen en een hulpmiddel, zoals een rollator, niet afdoende is. Het spreekt voor zich dat in voorkomende gevallen allereerst wordt gekeken naar de individuele behoefte van de aanvrager, welke mogelijkheden de omgeving zou kunnen bieden en mogelijk een voorziening om zich lokaal te verplaatsen. Onder de omgeving wordt verstaan: het sociale netwerk van de aanvrager of de mogelijkheden die de instelling kan bieden waar iemand verblijft. Zijn die mogelijkheden niet voldoende, dan is verwijzing of zonedig bemiddeling naar een vrijwilligersorganisatie op zijn plaats. Welke van deze oplossingen het beste is wordt bepaald aan de hand van het gesprek als bedoeld in artikel 4 van de Verordening individuele verstrekking Wmo. Als uitgangspunt geldt dat een algemene voorziening (zoals een vrijwilligersorganisatie) als voldoende compensatie wordt aangemerkt.

Het verslag van het gesprek

Artikel 5 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat het gesprek kan worden afgesloten met een verslag. Is dat het geval, dan bepaalt het tweede lid dat het verslag in ieder geval bevat:

- a. Een omschrijving hoe de aanvrager de beperking, het chronisch psychisch probleem en/of het psychosociaal probleem ervaart
- b. Welke mogelijkheden de aanvrager heeft bij het participeren ondanks dit probleem
- c. Welke belemmeringen de aanvrager heeft vanwege dit probleem
- d. Welke resultaten de aanvrager wil bereiken op de resultaatgebieden van artikel 4 lid 1 Wmo
- e. Wat de aanvrager zelf al heeft gedaan om bestaande problemen op te lossen
- f. De nog resterende mogelijkheden van de aanvrager om oplossingen te bewerkstelligen met al dan niet wettelijk voorliggende voorzieningen, algemeen gebruikelijke voorzieningen, algemene voorzieningen of collectieve voorzieningen

- g. Welke individuele voorzieningen uiteindelijk nog nodig zijn om de geformuleerde doelstellingen te bereiken
- h. Een samenvatting van gemaakte afspraken.

Het derde lid bepaalt dat na het voeren van een gesprek een aanvraag voor een individuele voorziening aan de orde kan zijn.

Hoofdstuk 3 de aanvraag van een individuele voorziening

De aanvraag

Artikel 6 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat als sprake is van een wijziging van een bestaande voorziening, een aanvraag schriftelijk of mondeling (waaronder telefonisch) kan plaatsvinden. Een door de aanvrager ondertekent gespreksverslag als bedoeld in artikel 5 van de verordening en een door de aanvrager ondertekend aanvraagformulier worden als aanvraag beschouwd.

Zodra de aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat hij aantoonbare beperkingen ondervindt in zijn zelfredzaamheid en normale deelname aan het maatschappelijk verkeer en hij daarvoor een voorziening nodig heeft, moet het college daar onderzoek naar doen (artikel 4 lid 1 Wmo juncto artikel 3:2 Awb). Het is aan de aanvrager het college de benodigde gegevens/informatie te verschaffen waarover hij redelijkerwijs kan beschikken (artikel 4:2 lid 2 Awb).

Is er sprake van een gebrek aan de aanvraag, dan kan het college de aanvraag buiten behandeling laten, mits de aanvrager de gelegenheid heeft gehad die binnen een door het college gestelde termijn aan te vullen. Een voorbeeld is de plicht om desgevraagd inkomensgegevens te overleggen (inkomensgrenzen en algemeen gebruikelijk vanaf een bepaald inkomen). Het buiten behandeling laten van de aanvraag is een procedurele beoordeling en nadrukkelijk geen inhoudelijke beoordeling van de aanvraag. Werkt de aanvrager en/of zijn huisgenoot niet mee aan een onderzoek naar de aantoonbare beperkingen, dan kan de aanvraag niet buiten behandeling worden gelaten. Zie verder het onderdeel "inlichtingen en onderzoek" van deze beleidsregels.

Aanvraag te laat ingediend en geen compensatieplicht

Uit de aanvraag kan blijken dat de aanvrager de (gevraagde) voorziening al heeft gerealiseerd of aangeschaft. In dat geval vraagt het college de aanvrager naar de reden van het late indienen van de aanvraag om de voorziening. Het college vormt zich een oordeel over de vraag of de aanvrager de aanvraag onredelijk laat heeft ingediend.

Een termijn van twee maanden nadat de voorziening is gerealiseerd of aangeschaft wordt in beginsel als onredelijk laat aangemerkt. Onbekendheid met regelgeving wordt in voorkomende gevallen niet als bijzondere omstandigheid aangemerkt. Zijn er geen bijzondere omstandigheden aan te wijzen, dan weigert het college de aanvraag omdat: a. er geen aantoonbare beperkingen (meer) te compenseren zijn (artikel 4 lid 1 Wmo) en b. de aanvrager achteraf bezien beschikt(e) over de capaciteit om uit het oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien (artikel 4 lid 2 Wmo). Kort gezegd de aanvrager heeft de aantoonbare beperkingen in diens zelfredzaamheid en normale deelname aan het maatschappelijk verkeer zelf opgelost.

Er zijn ook andere situaties denkbaar waarbij het college de aanvraag om een voorziening weigert omdat er geen aantoonbare beperkingen (meer) te compenseren zijn en de aanvrager achteraf bezien beschikt(e) over de capaciteit om uit het oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien (artikel 4 lid 1 en lid 2 Wmo). Een voorbeeld is een aanvraag om een pas voor gebruik Regiotaxi van een aanvrager die in het bezit van een (aangepaste) auto. Hebben zich sinds geruime tijd geen wijzigingen voorgedaan in de vervoersbewegingen als gevolg van aantoonbare beperkingen en in het inkomen, dan weigert het college de voorziening omdat: a. er geen aantoonbare beperkingen (meer) te

compenseren zijn (artikel 4 lid 1 Wmo). en b. de aanvrager beschikt over de capaciteit om uit het oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien (artikel 4 lid 2 Wmo). Bij het in bezit zijn van de (aangepaste) auto gaat het college er in beginsel van uit dat de aanvrager voor zijn vervoersbewegingen gebruik maakt van zijn auto. Dat is zeker het geval als de aanvrager of de partner ook in bezit is een gehandicaptenparkeerkaart bestuurder. Voor de vraag wat wordt verstaan onder geruime tijd kan het college aansluiten bij de termijn die als onredelijk laat wordt aangemerkt (te laat aangevraagd).

Soorten van individuele Wmo voorzieningen

Artikel 7 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat een individuele voorziening kan bestaan uit hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen om zich lokaal te kunnen verplaatsen en rolstoelvoorzieningen om zich in en rond de woning te verplaatsen.

Het college kan een aanvraag om een gevraagde voorziening niet zonder meer afwijzen omdat deze niet is opgenomen in het Wmo-beleid (Rechtbank Roermond 05-01-2011, nr. AWB 09/824, LJN BK8747). Het is echter niet onaannemelijk dat het bestaande voorzieningenaanbod voldoet aan eis van goedkoopst compenserende voorziening gelet op de aantoonbare beperkingen, de persoonskenmerken en behoeften en de capaciteit van de aanvrager.

Beoordeling/het maken van een afweging

Artikel 8 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt hoe het college beoordeelt wat de noodzakelijke compensatie in het individuele geval is. Is er een verslag als bedoeld in artikel 5 van verordening, dan wordt dat als uitgangspunt genomen.

Artikel 4 Wmo bepaalt dat het college rekening houdt met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager waaronder verandering van woning in verband met wijziging van leefsituatie.

Onder persoonskenmerken worden bijvoorbeeld verstaan: leeftijd, aandoeningen, het bezit van een eigen auto, e.d.. Onder behoeften van de aanvrager worden bijvoorbeeld verstaan: overname van huishoudelijke taken, de wens bepaalde vervoersbewegingen te maken, e.d.. Het college moet daar uit eigen beweging onderzoek naar doen en deze inventariseren. Dit wil niet zeggen dat als een aanvrager de behoefte heeft om zich met een bepaalde voorziening te verplaatsen het college verplicht is dat te honoreren. Ook een positief medisch advies voor een voorziening geeft nog geen aanspraak daarop. Het beoordelingskader van voorzieningen in de Wmo is meer omvattend is dan alleen het medische aspect (CRvB 20-10-2010, nr. 09/4471 WMO, LJN BO2807).

Het college doet onderzoek naar de noodzaak en mogelijkheid tot leveren van maatwerk voor het te bereiken resultaat. Daarbij worden alle wettelijke, voorliggende, algemeen gebruikelijke, en collectieve voorzieningen onderzocht die beschikbaar en voldoende compenserend zijn. Dat gebeurt in ieder geval in het gesprek als bedoeld in artikel 5 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Specifieke voorwaarden, beperkingen en weigeringsgronden individuele voorzieningen

Artikel 9 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt een aantal (beperkende) voorwaarden en weigeringsgronden. Hierna wordt afzonderlijk ingegaan op de bepalingen.

Langdurig noodzakelijk

Artikel 9 lid 1 onder a van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Een belangrijke afbakening is die met de verstrekking van hulp- en verpleegmiddelen die op grond van de AWBZ worden verstrekt. Gedurende drie maanden en nog eens verlengd met drie maanden worden aan een verzekerde hulp- en verpleegmiddelen in bruikleen verstrekt.

Denk aan hulpmiddelen voor mobiliteit, inrichtingselementen aan de woning, transfermiddelen en overige verpleeg- en hulpmiddelen. Let wel, er is een wetswijziging op komst die hulpmiddelen die te maken hebben met 'zelfredzaamheid in en om de woning' met ingang van 1-1-2013 onder de werkingssfeer van de Wmo brengt.

Of een aanvrager langdurig noodzakelijk is aangewezen op een (individuele) voorziening is afhankelijk van zijn individuele situatie. Onder de Wmo is deze weigeringsgrond - in beginsel - toegestaan maar er is geen medische eindtoestand vereist voordat aanspraak bestaat op een voorziening (Rechtbank Alkmaar 22-08-2007, nr. AWB 07/1565, LJV BB2865 en Vzv. Rechtbank Haarlem 30-06-2008, nr. AWB 08/4293, LJV BF0035).

Nog geen medische eindsituatie betekent echter niet dat geen voorziening moet worden verleend. Het college moet beoordelen of de aanvrager gelet op de aantoonbare beperkingen langdurig aangewezen is op een (tijdelijke) voorziening. Vergelijk CRvB 03-05-2006, nr. 04/3917 WVG, LJV AX8584. Is aannemelijk dat de aanvrager na enige tijd, door bijvoorbeeld revalidatie minder aantoonbare beperkingen zal ondervinden, dan kan dat reden zijn om een voorziening tijdelijk toe te kennen.

Een uitzondering op de regel dat de aangevraagde voorziening langdurig noodzakelijk moet zijn, wordt gevormd door situaties waarin voor een afzienbare periode hulp bij het huishouden nodig is, bijvoorbeeld bij ontslag en herstel na ziekenhuisopname of bij een ontregeld huishouden (TK 2005-2006, 30 131, C, p. 45).

Antirevaliderende werking

Het kan zijn dat de voorziening wordt geweigerd als deze een antirevaliderende werking heeft. Is dat het geval, dan impliceert dat, dat er nog behandelmogelijkheden zijn of daartoe te motiveren is. Bij aandoeningen als fibromyalgie en chronisch pijn- of vermoeidheidssyndroom kan er in het algemeen van uit worden gegaan dat het verstrekken van voorzieningen antirevaliderend zal werken, tenzij onderzoek anders uitwijst. Uit de jurisprudentie blijkt dat de mogelijk antirevaliderende werking van een voorziening reden kan zijn die voorziening te weigeren. Zie bijvoorbeeld CRvB 30-03-2011, nr. 10/4115 WMO, LJV BQ0414 en CRvB 15-01-2009, nr. 07/3225 WVG, LJV BH1077.

Kostenaspect

Strikt genomen speelt het kostenaspect geen rol bij de mate van compensatie omdat de Wmo niet in een minimumeis voorziet. Wel mag het college volstaan met de goedkoopst compenserende voorziening (zie daarvoor ook hierna). Het kostenaspect in relatie tot de levensverwachting van de aanvrager is eveneens geen relevant toetsingscriterium (Vzv. Rechtbank Amsterdam 30-06-2008, nr. 08/1991 Wmo e.a., LJV BG5683).

Het zal niet realistisch zijn dat in geval iemand terminaal is, het college gehouden is een ingrijpende en kostbare woningaanpassing te realiseren. Het is van belang in het gesprek met de aanvrager tot de meest geschikte oplossing te komen voor diens aantoonbare beperkingen. Deze zullen in voorkomende gevallen naar verwachting ook toenemen. Er zullen in deze situaties ook andere hulpverleners betrokken zijn in verband met andersoortige zorg die wordt verleend. Ook samen met hen en in samenspraak met de aanvrager kan tot de meest geschikte en realistische oplossing worden gekomen. Dat kan bijvoorbeeld ook opname in een hospice zijn. Echter kan niet worden gesteld dat de aanvrager zich op moet laten nemen in een hospice omdat dat voorliggend is op het compenseren van aantoonbare beperkingen.

Goedkoopst compenserend

Artikel 9 lid 1 onder b van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Uit artikel 4 Wmo vloeit voort dat de aanvrager recht heeft op een voorziening die in de individuele situatie kan worden aangemerkt als compensatie. Het criterium goedkoopst compenserend betekent dat een te verstrekken voorziening allereerst compenserend moet zijn. Wat betreft het kwaliteitsniveau waarvan uitgegaan kan worden, moet bij een

verantwoord niveau worden aangesloten. Eigenschappen die kostenverhogend werken zonder dat de voorziening meer noodzakelijk compenserend wordt, komen in beginsel niet voor vergoeding in aanmerking. In geval er meer dan één voorziening als compensatie voor de vastgestelde aantoonbare beperkingen kan worden aangemerkt, staat het de gemeenteraad vrij in de Wmo-verordening te bepalen dat slechts recht bestaat op de goedkoopst compenserende voorziening. Zie CRvB 28-10-2009, nr. 08/1600 WMO, LJN BK3321.

Gericht op het individu

Artikel 9 lid 1 onder c van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.
Artikel 4 Wmo bepaalt de verplichting voor het college om individuele personen te compenseren als aantoonbare beperkingen worden ondervonden in de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie. Welke (individuele) voorziening wordt verleend aan de aanvrager is afhankelijk van diens aantoonbare beperkingen, persoonskenmerken en behoeften (artikel 4 lid 2 Wmo). Het college mag - in beginsel - verwachten dat de aanvrager en zijn huisgenoten bijvoorbeeld de huishoudelijke taken aanpassen qua verdeling maar ook de manier waarop de taken worden uitgevoerd of anderszins rekening houden met de medewerking voor het oplossen of het verminderen van een vervoers- of woonprobleem. Denk bijvoorbeeld aan een aanvraag om een elektrisch bedienbaar aanrechtblad terwijl met herverdeling van taken tussen de huisgenoten en zonodig herinrichting van de woning kan worden volstaan met een financiële tegemoetkoming voor het verlagen van (een deel van) het aanrechtblad (vergelijk CRvB 01-02-2006, nr. 03/2988 WVG, LJN AV3943).

Algemeen gebruikelijk voor de persoon van de aanvrager

Artikel 9 lid 2 onder a van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.
Deze bepaling heeft als doel te voorkomen dat een voorziening wordt verstrekt waarvan, gelet op de omstandigheden van de aanvrager met aantoonbare beperkingen, aannemelijk is dat deze daarover zou (hebben kunnen) beschikken als hij geen aantoonbare beperkingen zou hebben gehad.

Een voorziening is algemeen gebruikelijk als deze:

1. normaal in de handel verkrijgbaar is; en
2. niet specifiek is bedoeld voor mensen met beperkingen; en
3. niet substantieel duurder is dan vergelijkbare producten; en
4. voor mensen zonder beperkingen in een financieel vergelijkbare positie tot hun normale aanschafpatroon kan worden gerekend.

In de jurisprudentie zijn geen aanknopingspunten te vinden voor het standpunt dat als de aanvrager door de aanschaf van een algemeen gebruikelijke voorziening beneden het voor hem geldende bijstandsniveau komt, de voorziening moet worden verleend. De hoogte van het inkomen is wel een onderdeel van de vraag of een voorziening algemeen gebruikelijk is. Oordeelt het college dat de gevraagde voorziening algemeen gebruikelijk is dan slaagt een beroep van de aanvrager op de hardheidsclausule vanwege zijn beperkte financiële draagkracht niet (CRvB 21-03-2007, nr. 05/6953 WVG, LJN BA1949).

Uit de jurisprudentie kan worden geconcludeerd dat als het college de eerste twee vragen positief heeft beantwoord, de aanvraag in beginsel kan worden afgewezen (CRvB 15-06-2005, nr. 03/3398 WVG, LJN AT8647, CRvB 25-06-2008, nr. 06/6907 WVG, LJN BD6234, en CRvB 14-07-2010, nr. 09/562 WVG, LJN BN1265). Dit leidt uitzondering als er een medische noodzaak aanwezig is voor de substantieel duurdere algemeen gebruikelijke voorziening (CRvB 17-11-2009, nr. 08/3352 WMO, LJN BK5657).

Jonger dan 16 jaar

In beginsel volgt uit de jurisprudentie - in het algemeen - dat een fiets met elektrische hulpmotor sec algemeen gebruikelijk is voor personen vanaf 16 jaar (CRvB 14-07-2010, nr.

09/562 WVG, LJN BN1265). Is de aanvrager jonger dan 16 jaar gaat deze algemene regel niet zonder meer op. Voor een 13-jarige kan niet de vergelijking met een brommer of ander gemotoriseerd vervoer worden gemaakt omdat hij daar - wettelijk gezien - niet op mag rijden. Het college zal in voorkomende gevallen moeten beoordelen of de aanvrager voor de aantoonbare beperkingen is aangewezen op een fiets met elektrische hulpmotor. Dit moet blijken uit de noodzaak daarvoor, dat zal in de meeste gevallen een medische noodzaak zijn. Wel wordt opgemerkt dat niet getoetst mag worden aan 'ziekte of gebrek' maar dat de aantoonbare beperkingen in beeld moeten worden gebracht (CRvB 26-11-2009, nr. 09/5702 WMO-VV, LJN BK4567).

Heeft het verstrekken van een dergelijke fiets een therapeutisch doel (in beweging blijven of afvallen), dan valt dat niet onder de compensatieplicht. Is de fiets bedoeld voor het afleggen van de afstand van huis naar school en weer terug, dan is in beginsel het Leerlingenvervoer voorliggend op de Wmo (vergelijk rechtbank Roermond 05-01-2010, nr. AWB 09/824, LJN BK8747). In de praktijk zal de aanvrager echter niet alleen aantoonbare beperkingen ondervinden in het van huis naar school gaan. Het college moet bij de besluitvorming rekening houden met de bij de leeftijd en de omstandigheden passende behoeften (vergelijk In Rechtbank Zwolle-Lelystad 29-04-2010, nr. Awb 09/1660, LJN BM5978 en rechtbank Zwolle-Lelystad 06-11-2009, nr. Awb 09/465 WMO, LJN BK4200).

Een kind van 13 jaar zal - in het algemeen - enige zelfstandige vervoersbehoefte hebben. Is hij daarvoor aangewezen op fiets met elektrische hulpmotor, dan zal het college de voorziening moeten verstrekken. Uit rechtbank Arnhem 19-10-2010, nr. AWB 10/1224, LJN BO1804 blijkt dat het college zich niet mag baseren op de verwijzing naar AAW/WAO jurisprudentie (mate van zelfstandige vervoersbehoefte) omdat daarmee de individuele participatiebehoefte van de aanvrager wordt miskend.

Aanpassingen aan een algemeen gebruikelijke voorziening in verband met aantoonbare beperkingen, kunnen in beginsel wel in aanmerking komen voor compensatie op grond van de Wmo.

Onverwachts optredende noodzaak

Artikel 13 van het Financieel Besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de financiële tegemoetkoming voor woningsanering en rolstoeltapijt (die noodzakelijk is in verband met longaanandoening, zoals cara en/of allergische aandoeningen) en rolstoelvast tapijt. Deze vergoeding is slechts eenmalig en vindt plaats aan de hand van maximale vergoedingsbedragen.

Bij het verlenen van een indicatie voor hulp bij het huishouden aan iemand met CARA wordt uitgegaan van een gesaneerde woning (zie bijlage II voor de normtijden hulp bij het huishouden).

Niet woonachtig, geen woonplaats

Artikel 9 lid 2 onder b van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

De Wmo bepaalt niet dat een aanvrager woonachtig moet zijn in de gemeente waar hij zijn aanvraag indient. Het ligt echter voor de hand uit te gaan dat de compensatieplicht zich in beginsel alleen uitstrekt tot inwoners in de gemeente. Zie Rechtbank Groningen 02-12-2010, nr. AWB 10/555, LJN BO7149. Voor het antwoord op de vraag of iemand in een gemeente woont, is zowel de inschrijving in de GBA als het feitelijk verblijf van belang (TK 2006-2007, 29 538, nr. 39).

Een uitzondering op deze bepaling vormt het bezoeken van de woning voor degene die niet in de gemeente 's-Hertogenbosch woonachtig is en in een AWBZ-instelling verblijft, zie artikel 30 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Geen aantoonbare meerkosten

Artikel 9 lid 2 onder c van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat het college geen compensatieplicht heeft voor zover er geen sprake is van aantoonbare

meerkosten in vergelijking met de situatie voorafgaand aan het optreden van de aantoonbare beperkingen waarvoor de voorziening wordt aangevraagd.

Noodzaak niet meer vast te stellen

Artikel 9 lid 2 onder d van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012. Heeft de aanvrager de kosten voor de voorziening al gemaakt voordat een aanvraag is ingediend of daar nog niet door het college op is beslist, dan wordt de aanvraag om de voorziening afgewezen. Deze weigeringsgrond is niet van toepassing als het college de noodzaak van de voorziening nog kan vaststellen en deze als goedkoopst compenserende voorziening aan te merken is. Het achteraf vaststellen van de noodzaak is niet alleen mogelijk door een huisbezoek in de verlaten woning ingeval de aanvrager al is verhuisd. De belemmeringen in het normale gebruik van de (oude) woning kunnen ook aan de hand van bouwtekeningen worden vastgesteld (CRvB 11-05-2011, nr. 09/4037 WMO-T, LJV BQ6485).

Let wel: deze bepaling is niet bedoeld voor die situaties waar het college van oordeel is dat de aanvrager de aanvraag onredelijk laat heeft ingediend, de aantoonbare beperkingen met de voorziening zijn gecompenseerd en de aanvrager dus beschikt(e) over capaciteit als bedoeld in artikel 4 lid 2 Wmo. Zie het onderdeel "aanmelding voor een gesprek" van deze beleidsregels.

Afschrijvingstermijn niet verstreken

Artikel 9 lid 2 onder e van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012. Heeft een voorziening betrekking op een aanvraag die al in het kader van enige wettelijke bepaling of regeling is verstrekt en de normale afschrijvingstermijn is nog niet verstreken, dan weigert het college de aanvraag daartoe. Daarvoor geldt een uitzondering als deze voorziening verloren is gegaan door omstandigheden die niet aan de aanvrager zijn toe te rekenen.

Wettelijke aanspraak

Artikel 9 lid 2 onder f van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012. Deze bepaling is strikt genomen overbodig omdat artikel 2 Wmo (ook) bepaalt dat geen maatschappelijke ondersteuning wordt verleend als aanspraak op een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling bestaat. Voorbeelden van andere wettelijke bepalingen: zijn de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De Wmo kan voor de Wet werk en bijstand (WWB) gelden als een toereikende en passende voorliggende voorziening (artikel 15 WWB). Dat betekent als de Wmo oproept een bepaalde voorziening aan te bieden, de kosten hiervan niet kunnen worden vergoed op basis van de WWB (TK 2004-2005, 30 131, nr. 3, p. 30). Behoort de aanvrager tot de doelgroep van artikel 4 Wmo en is de voorziening (kosten) waarvoor bijzondere bijstand wordt aangevraagd gericht op het opheffen van aantoonbare beperkingen als bedoeld in artikel 4 lid 1 Wmo, dan is de Wmo een toereikende en passende voorliggende voorziening (CRvB 31-08-2010, nr. 09/1069 WWB, LJV BN7953).

Voorziening geheel of gedeeltelijk verloren gegaan

Artikel 9 lid 2 onder g van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012. De aanvraag om een voorziening wordt geweigerd als het gaat om een soortgelijke voorziening die al eerder is verstrekt, terwijl het verwijtbaar is aan de aanvrager dat de voorziening verloren is gegaan, bijvoorbeeld door roekeloosheid of verwijtbare onachtzaamheid. Hieronder wordt ook verstaan het risico dat verzekerd kan worden. Als in een woning bijvoorbeeld een traplift, een verstelbare keuken of een andere dure voorziening is aangebracht heeft dit gevolgen voor de te verzekeren waarde van de opstal. Dit risico moet in de opstalverzekering worden gedekt. Als bijvoorbeeld bij brand blijkt dat de woning onvoldoende verzekerd is, dan bestaat op dat moment geen aanspraak op een voorziening.

Neemt de aanvrager een rolstoel of handbike mee op vakantie naar het buitenland, dan mag worden verwacht dat daarvoor een adequate verzekering wordt afgesloten in geval van schade of verlies. Voor zover een reisorganisatie of vliegtuigmaatschappij verantwoordelijk kan worden geacht voor de schade, zal de aanvrager deze organisatie aansprakelijk moeten stellen. Dit klemt te meer omdat een voorziening in beginsel bestemd is voor het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel. Zie bijvoorbeeld Rechtbank Breda 10-01-2011, nr. 09/3902 WMO, LJN BP1517.

Hoofdstuk 4 vorm van de te verstrekken individuele voorzieningen

Keuzevrijheid

Artikel 10 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt in welke vormen het college de te treffen individuele voorziening(en) kan verstrekken. In het Financieel besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012 staan de criteria daarvoor.

Het college kan de voorziening in natura, als financiële tegemoetkoming of als persoonsgebonden budget verstrekken. De aanvrager wordt op neutrale wijze geïnformeerd over de deze vorm. Op verzoek van de aanvrager wordt de voorziening in de vorm van natura of als persoonsgebonden budget verleend.

Er zijn een aantal situaties waarin geen persoonsgebonden budget wordt toegekend. Dat zijn:

1. als er een vermoeden is dat de aanvrager problemen zal hebben bij het omgaan met het persoonsgebonden budget
2. vooraf kan worden bepaald dat de voorziening voor een korte periode wordt gebruikt. Daaronder wordt 6 tot maximaal 12 maanden verstaan.
3. In geval van een progressief ziektebeeld wordt de voorziening in beginsel in natura verleend
4. voor het Regiotaxivervoer of individueel taxivervoer wordt geen persoonsgebonden verleend

Als uitgangspunt geldt ook dat geen individuele voorziening wordt verleend voor het ontmoeten van mensen en het aangaan van sociale verbanden en dus ook geen persoonsgebonden budget daarvoor. Zie ook het voorbeeld bij het onderdeel "het gesprek" van deze beleidsregels.

Voorziening in natura

Artikel 11 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat als de aanvrager heeft gekozen voor een individuele voorziening in natura, dan wordt hem deze voorziening namens het college verstrekt. Meestal is daarvoor een bruikleenovereenkomst, huurovereenkomst of dienstverleningsovereenkomst tussen de leverancier en de aanvrager van toepassing.

In de beschikking wordt in ieder geval vastgelegd:

- . wat de te treffen voorziening is en wat deze inhoudt
- . hoe lang deze wordt verstrekt
- . hoe de voorziening wordt verstrekt; en
- . welke voorwaarden zijn verbonden aan de verstrekking

Bij het verlenen van een rolstoel of een scootmobiel in bruikleen, wordt in het algemeen geen termijn in de beschikking genoemd voor hoe lang deze aan de aanvrager wordt verstrekt. De reden daarvan is dat deze voorzieningen doorgaans voor onbepaalde termijn worden verleend. Dit laat onverlet dat het college bevoegd is tot het intrekken van het toekenningsbesluit in geval niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden.

Als uitgangspunt geldt dat geen individuele voorziening in natura wordt verleend voor het ontmoeten van mensen en sociale verbanden aangaan. Zie ook het voorbeeld bij het onderdeel "het gesprek" van deze beleidsregels (artikel 4 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012).

Financiële tegemoetkoming

Artikel 12 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo bepaalt dat bij de verstrekking van een financiële tegemoetkoming de toepasselijke voorwaarden in de beschikking worden opgenomen.

Persoonsgebonden budget

Artikel 13 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de voorwaarden die gelden als de voorziening in de vorm van een persoonsgebonden budget wordt verleend. Die voorwaarden zijn:

- a. een persoonsgebonden budget wordt alleen verstrekt ten aanzien van individuele voorzieningen
- b. het persoonsgebonden budget is vergelijkbaar en toereikend met een voorziening in natura;
- c. de omvang van het persoonsgebonden budget is de tegenwaarde van de goedkoopst compenserende voorziening in natura. Zonodig wordt dat bedrag aangevuld met een vergoeding voor instandhoudingskosten. In bijlage 1 van het Financieel besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012 is de berekeningstabel opgenomen voor hulpmiddelen.

In de toekenningsbeschikking van het te verstrekken persoonsgebonden budget worden de omvang, de looptijd en de voorwaarden vastgesteld. Na verzending van de beschikking wordt het persoonsgebonden budget overgemaakt op de rekening van de aanvrager nadat is aangetoond dat het is besteed voor het betreffende doel.

De uitbetaling van het persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden vindt plaats in de eerste week van iedere periode van 4 weken waarin recht bestaat op een persoonsgebonden budget.

Het college controleert achteraf of het verstrekte persoonsgebonden budget besteed is aan het doel waarvoor het verstrekt is. Zie verder het onderdeel "verantwoording" van deze beleidsregels.

Eigen bijdrage

Artikel 14 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat de aanvrager bij het verstrekken van individuele voorzieningen hulp bij het huishouden, roerende en losse woonvoorzieningen, woningaanpassingen, scootmobielen en overige vervoersvoorzieningen een eigen bijdrage verschuldigd is.

In het Financieel besluit individuele verstrekking Wmo 2012 is vastgelegd wat de omvang daarvan is. Hierbij zijn de regels van het Besluit maatschappelijke ondersteuning (Algemene Maatregel van Bestuur) in acht genomen. Zo kan de eigen bijdrage niet meer bedragen dan de kostprijs van de voorziening.

Daarnaast wordt van een aanvrager die in aanmerking komt voor vervanging van een voorziening waarvoor de 39 perioden van vier weken aan eigen bijdrage zijn verstreken, niet opnieuw een eigen bijdrage gevraagd. Dit geldt ook als het gaat om de kosten van reparatie. Het gaat in die gevallen om: roerende en losse woonvoorzieningen, woningaanpassingen, scootmobielen, overige vervoersvoorzieningen en aanpassing eigen auto. De eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden is niet gemaximeerd op 39 perioden van vier weken, maar geldt

zolang de aanvrager recht heeft op deze hulp.

Beschikt de aanvrager over een verzamelinkomen tot 110% van het sociaal minimum, dan wordt de eigen bijdrage wel door het Centraal Administratiekantoor opgelegd, maar in opdracht van de gemeente niet geïnd.

Hoofdstuk 5 hulp bij het huishouden

De te bereiken resultaten t.a.v. het voeren van een huishouden

Artikel 15 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de te bereiken resultaten ten aanzien van het voeren van een huishouden. Daaronder wordt gerekend:

- a. het kunnen wonen in een huis dat schoon is. Dit geldt ten aanzien van de woonkamer, slaapkamer(s), keuken en sanitaire ruimte
- b. het voorzien zijn van de dagelijks benodigde hoeveelheid voedsel voor maaltijden en andere momenten waarop iets genuttigd wordt, evenals toiletartikelen en schoonmaak artikelen. Ook de noodzakelijke bereiding van maaltijden kan hieronder vallen
- c. het aanwezig zijn van gewassen, al dan niet gestreken en zo nodig opgevouwen of opgehangen kleding;
- d. de dagelijkse gebruikelijke zorg voor in het huishouden aanwezige gezonde minderjarige kinderen

Opgemerkt wordt dat bepaalde zorgtaken niet afhankelijk hoeven te zijn van het wel of niet gezond zijn van minderjarige kinderen. Elk minderjarige kind tot een bepaalde leeftijd behoeft zorg die in het algemeen gebruikelijk is te doen, denk aan luiers verschonen. Zie ook bijlage II normtijden indicatie hulp bij het huishouden.

Wordt aan een aanvrager hulp bij het huishouden verleend, dan kan van de hulp worden verwacht dat deze spullen opbergt in een buitenberging dan wel uit de buitenberging ophaalt (CRvB 01-06-2011, nr. 10/1031 WMO, LJN BQ8290).

Vormen van hulp bij het huishouden

Artikel 16 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat het college in geval van aantoonbare beperkingen een voorziening kan verlenen die bestaat uit:

- a. verwijzing naar een aanwezige en bruikbare algemene voorziening zoals een boodschappenservice, maaltijdvoorziening, vrijwillige huishulp van welzijnsonderneming, kinderopvang danwel collectieve voorziening zoals een was-en strijkservice
- b. hulp bij het huishouden in natura door een door het college gecontracteerde zorgaanbieder. Daarbij geldt dat op de persoon die de voorziening in natura ontvangt, geen werkgevers- of opdrachtgeversverplichtingen komen te rusten
- c. een persoonsgebonden budget waaronder de vergoeding voor een arbeidsverhouding als bedoeld in artikel 5, eerste lid van de Wet op de loonbelasting 1964

Aanspraak op de voorziening

Artikel 17 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt een rangorde van het beoordelen dan wel verlenen van de aanspraak op hulp bij het huishouden.

In het algemeen geldt dat als huisgenoten beschikbaar en/of in staat zijn werkzaamheden over te nemen, dat er geen hulp bij het huishouden wordt toegekend. Het overnemen van huishoudelijke taken valt namelijk onder de verantwoordelijkheid van de leefeenheid. Zie voor gebruikelijke zorg artikel 18 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Zijn de huisgenoten niet beschikbaar of in staat de taken over te nemen, dan wordt beoordeeld of de aantoonbare beperkingen voldoende worden gecompenseerd met aanwezige en bruikbare algemene voorzieningen zoals: een boodschappenservice, maaltijdvoorziening, vrijwillige huishulp van welzijnsonderneming, kinderopvang danwel collectieve voorziening zoals een was- en strijkservice. Is dat het geval, dan wordt de aanvrager daarnaar verwezen. Dat kan ook het geval zijn als de aantoonbare beperkingen te maken hebben met problemen bij het uitvoeren van de mantelzorg en de aanvrager de betreffende taken niet zelf kan uitvoeren. Is daarvan geen sprake, dan geldt een beoordeling of op grond van het inkomen van de aanvrager de hulp bij het huishouden (bij een indicatie tot en met drie uur per week) niet als algemeen gebruikelijk wordt beschouwd (zie artikel 19 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012).

Het is van belang om tijdens het gesprek en eventueel in het verslag als bedoeld in artikelen 4 en 5 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 goed te inventariseren wat het te bereiken resultaat moet zijn en welke oplossingen daarvoor kunnen worden aangedragen.

Gebruikelijke zorg

Artikel 18 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat de aanvrager niet voor hulp bij het huishouden in aanmerking komt als tot de leefeenheid waar deze persoon deel van uitmaakt één of meer huisgenoten behoren die beschikbaar en in staat zijn het huishoudelijke werk te verrichten.

Gebruikelijke zorg is de normale, dagelijkse zorg die partners of ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden omdat ze als leefeenheid een gezamenlijk huishouden voeren en op die grond een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het functioneren van dat huishouden. Bij het vaststellen van de aanspraak op hulp bij het huishouden wordt allereerst gezien of en in hoeverre eventueel andere personen binnen de leefeenheid zelf de problemen, waarmee de aanvrager zich tot het college wendt, kunnen oplossen. Voor zover de ondervonden problemen door middel van dergelijke gebruikelijke zorg kunnen worden opgelost, is er geen aanspraak mogelijk op hulp bij het huishouden.

Gebruikelijke zorg door (jonge) huisgenoten

Gebruikelijke zorg heeft een verplichtend karakter. Dit houdt in dat er zowel van gezonde volwassenen als ook van jonge huisgenoten een bijdrage wordt verlangd in het huishouden. Hierbij wordt wel rekening worden gehouden met de ontwikkelingsfase van jonge huisgenoten zoals kinderen. Als uitgangspunten gelden:

- Huisgenoten tot 5 jaar leveren geen bijdrage aan het huishouden
- Huisgenoten van 5 tot 12 jaar worden naar eigen mogelijkheden betrokken bij lichte huishoudelijke werkzaamheden. Daaronder worden gerekend: opruimen, tafel dekken/afruimen, afwassen/afdrogen, een boodschap doen en kleding in de wasmand gooien.
- Huisgenoten van 13 tot 18 jaar kunnen helpen bij lichte huishoudelijke werkzaamheden. Daaronder worden gerekend: opruimen, tafel dekken/afruimen, afwassen/afdrogen, een boodschap doen, kleding in de wasmand gooien en hun eigen kamer op orde houden (opruimen, stofzuigen en bed verschonen).
- Huisgenoten van 18 tot 21 jaar worden geacht een eenpersoonshuishouden te kunnen voeren. Dit wil zeggen; schoonhouden van sanitaire ruimte, keuken en één kamer, de was doen, boodschappen doen, maaltijd verzorgen, afwassen en opruimen. Indien nodig kan ook de opvang en/of verzorging van jongere gezinsleden tot hun taken worden gerekend.
- Huisgenoten vanaf 21 jaar worden geacht de huishoudelijke taken volledig over te nemen wanneer de aanvrager uitvalt.

Onder uitstelbare taken wordt verstaan; boodschappen doen, zwaar huishoudelijk werk en wasverzorging. Onder niet-uitstelbare taken wordt verstaan; maaltijden verzorgen, licht huishoudelijk werk, gezonde kinderen opvangen/verzorgen en dagelijkse organisatie van het huishouden voeren.

Overbelasting

Overbelasting of een dreiging daarvan kan reden zijn om (tijdelijk) hulp bij het huishouden toe te kennen. Overbelasting kan worden veroorzaakt door een combinatie van symptomen van lichamelijke en/of psychische aard en wordt bepaald door in- en uitwendige factoren. Factoren die van belang zijn voor de draagkracht zijn bijvoorbeeld lichamelijke conditie en het sociaal netwerk. Factoren die van invloed zijn op de draaglast zijn bijvoorbeeld omvang en mate van (on)planbaarheid van zorgtaken.

Algemeen gebruikelijk en hulp bij het huishouden

Artikel 19 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat:

1. een aanvrager met een (gezamenlijk) netto inkomen van twee maal de op hem toepasselijke bijstandsnorm of hoger; en
2. met een indicatie tot en met drie uur per week hulp bij het huishouden

niet in aanmerking komt voor hulp bij het huishouden. Met een dergelijk inkomen wordt het algemeen gebruikelijk verondersteld om deze hulp bij het huishouden van beperkte omvang zelf te regelen en betalen.

Per 1 januari 2012 wordt waarschijnlijk het begrip huishoudinkomen ingevoerd in de Wet werk en bijstand. Dit betekent dat ouders en hun (meerderjarige) (stief)kinderen onder het nieuwe begrip gezin komen te vallen. In dit kader blijft de van toepassing zijnde bijstandsnorm gelden voor de alleenstaande, gehuwden of daaraan gelijkgestelden zonder inwonende meerderjarige eerste graad bloed- of aanverwanten.

De gemeenteraad is op grond van artikel 5 Wmo bevoegd om voorwaarden te stellen waaronder voorzieningen worden verleend. Deze zijn mede op voorstel van het college door de gemeenteraad vastgesteld. Daaronder valt ook het hanteren van inkomensgrenzen of het oordeel dat een bepaalde voorziening qua omvang algemeen gebruikelijk is bij een bepaald inkomen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de capaciteit van de aanvrager om uit het oogpunt van kosten zelf in maatregelen te kunnen voorzien als bedoeld in artikel 4 lid 2 Wmo. Omdat de aanvrager met aantoonbare beperkingen aangewezen kan zijn op meerdere voorzieningen wordt vanaf een bepaald inkomen voorzien in de anticumulatie van bepaalde kosten (zie artikelen 36 lid 3 en 19 lid 2 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012).

Het tweede lid regelt een anticumulatie van kosten in verband met de aantoonbare beperkingen waardoor de hulp bij het huishouden niet (meer) algemeen gebruikelijk is. De voorwaarden zijn:

1. het moet gaan om kosten die zijn gemaakt vanaf of in het aan de aanvraag voorafgaande kalenderjaar om hulp bij het huishouden
2. de kosten moeten aantoonbaar zijn
3. het moet gaan om de kosten van de (afgewezen) noodzakelijke scootmobiel of andere aanvullende vervoersvoorziening; en/ of
4. het moet gaan om de kosten van de (afgewezen) noodzakelijke transportrolstoel
5. de kosten van de genoemde voorzieningen bedragen samen meer (zullen) bedragen dan € 5.600,-; en
6. ingeval een aanvrager aanzienlijke kosten (heeft) (ge)maakt voor de genoemde voorzieningen, dan worden deze alleen in aanmerking genomen als het (gezamenlijk) netto inkomen verminderd met het verschil tussen de (gemaakte) kosten en € 5.600,- minder bedraagt dan twee maal de toepasselijke bijstandsnorm.

Het derde lid bepaalt dat voor de kosten van de scootmobiel of andere aanvullende vervoersvoorziening en/of transportrolstoel slechts een bedrag wordt meegenomen zoals dat van toepassing is bij de verlening van een persoonsgebonden budget. De bedoelde bedragen zijn vastgelegd in het Financieel Besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012. Zie verder bijlage I voor een voorbeeldberekening.

Uit deze bepaling vloeit voort dat de aanvrager informatie over zijn inkomen moet verstrekken. Overlegt de aanvrager desgevraagd geen inkomensgegevens, dan kan het college de aanvraag buiten behandeling laten (artikel 4:5 Awb).

Vanaf een indicatie voor meer dan drie uur hulp bij het huishouden speelt de beoordeling van het inkomen geen rol meer. Dit wil zeggen dat aan de aanvrager dan alle geïndiceerde hulp bij het huishouden wordt toegekend. De gedachte hierachter is dat het in voorkomende gevallen om meer te compenseren aantoonbare beperkingen gaat dan schoonmaken alleen.

De omvang van de individuele voorziening hulp bij het huishouden

Artikel 20 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat de omvang van de hulp bij het huishouden wordt bepaald door de aard van de aantoonbare beperkingen, de gezinssituatie en de huisvestingsituatie van de persoon met beperkingen. Voor de vaststelling van de omvang is het van belang wat onder het normaal gebruik van de woning valt. Daaronder valt het kunnen uitvoeren van elementaire woonfuncties zoals: slapen, eten, lichaamsreiniging, het doen van essentiële huishoudelijke werkzaamheden, koken en keukengebruik, horizontale en verticale verplaatsingen binnen de woning. Hieruit volgt onder meer welke ruimten in de woning door de aanvrager worden gebruikt en daarmee onder de hulp bij het huishouden vallen. Ruimten die niet hoeven te worden gebruikt vallen daar dus niet onder. Daarnaast wordt het recht maar kan ook de omvang van de hulp bij het huishouden afhankelijk zijn van de mate waarin gebruikelijke zorg kan worden aangenomen, zie artikel 18 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012. Het derde lid verwijst naar de beleidsregels voor de omvang die wordt geïndiceerd in uren en minuten per week. Zie bijlage II voor de normtijden indicatie hulp bij het huishouden.

Hulp bij het huishouden in natura

Artikel 21 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat de gecontracteerde zorgaanbieders zorg in natura kunnen leveren in de vorm van hulp bij huishoudelijke werkzaamheden en ondersteuning bij de organisatie van deze werkzaamheden. Daaronder valt ook een signaleringsfunctie. Belangrijke veranderingen in de leefsituatie van de aanvrager worden aan het college gemeld. Het college biedt hiermee een waarborg/service voor kwetsbare personen.

Persoonsgebonden budget hulp bij het huishouden

Artikel 22 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat het persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden kan worden verleend als:

1. Financiële vergoeding voor een arbeidsverhouding als bedoeld in artikel 5, eerste lid van de Wet op de loonbelasting 1964. Bij deze vorm gaat het altijd om een arbeidsovereenkomst voor doorgaans minder dan 4 dagen per week waarvoor door de aanvrager geen loonbelasting hoeft te worden afgedragen. Hiervoor geldt een bedrag van € 15,- per uur en is afgestemd op het wettelijk minimumloon inclusief een toeslag voor de kosten van de administratie en verzekeringen.
2. Persoonsgebonden budget hulp bij het huishouden. Bij deze vorm gaat het om een overeenkomst met een niet door het college gecontracteerde zorgaanbieder maar wel bij een dergelijke organisatie werkzaam is. Doorgaans geldt een arbeidsovereenkomst van meer dan 4 dagen per week met volledige werkgeversverplichtingen waaronder afdracht loonbelasting. Hiervoor geldt een

bedrag van € 18,89 per uur en is afgestemd op het wettelijk minimumloon inclusief een toeslag voor de kosten van de administratie en verzekeringen.

Maakt de budgethouder gebruik van hulp via een zorgaanbieder of zorgverlener, dan geldt als verplichting dat een arbeidsovereenkomst of een overeenkomst van opdracht moet worden moet worden overlegt. Het college stelt deze (voorbeeld)overeenkomsten beschikbaar bij het toekennen van de hulp bij het huishouden.

Verantwoording persoonsgebonden budget

Artikel 6 lid 5 en 6 van het Financieel besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepalen de regels over de verantwoording van het persoonsgebonden budget van hulp bij het huishouden.

Het persoonsgebonden budget is bestemd voor het compenseren van aantoonbare beperkingen in het voeren van een huishouden. Dit betekent dat het persoonsgebonden budget niet bestemd is voor de betaling de verschuldigde eigen bijdrage en mag dan ook geen onderdeel uitmaken van de verantwoording. Na afloop van het kalenderjaar maar vóór 1 oktober van het volgende jaar controleert het college de besteding van het persoonsgebonden budget door de budgethouder. De controle richt zich op:

1. de besteding en het doel van het persoonsgebonden budget en niet of het aantal geïndiceerde uren overeenstemt met het door de budgethouder ingekochte zorguren.
2. de verantwoording over het jaar-budget Pgb. Dit moet de budgethouder aantonen met de overschrijving van de betaling aan degene die de hulp bij het huishouden heeft verleend.
3. Over 10% van dat budget (met een minimum van € 250,- en een maximum van € 1.000,-) hoeft de budgethouder geen verantwoording af te leggen. Dat bedrag is bedoeld voor (kleine) administratieve kosten.
4. Onder de verantwoording van het budget valt inzicht verschaffen in de ingekochte particuliere hulp danwel hulp van een zorgaanbieder en/of een overeenkomst met de zorgverlener is afgesloten.
5. Ook valt onder de verantwoording het aantonen van welk deel van het budget is besteed aan de inkoop van zorgverlening, ondersteuning (bemiddeling/ administratie) en overige zaken (verzekering, lidmaatschap belangenvereniging Per Saldo) die verband houden met de dienstverlening hulp bij het huishouden.

Middels beschikking worden de rechten en plichten van de budgethouder kenbaar gemaakt.

Hoofdstuk 6 woonvoorzieningen

De te bereiken resultaten ten aanzien van woonvoorzieningen

Artikel 23 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat het te bereiken resultaat ten aanzien van woonvoorzieningen bestaat uit: het normaal gebruik kunnen maken van de woning waar men woonachtig is. Dit geldt ten aanzien van de woonkamer, slaapkamer(s), keuken en sanitaire ruimten. Met het oog op het normale gebruik van de woning kan een individuele voorziening worden getroffen ten aanzien van de bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van de woning.

De te treffen voorzieningen zijn daarmee afhankelijk van de soort woning en of deze geschikt is (te maken) en de aantoonbare beperkingen die de aanvrager ondervindt in zijn normale gebruik van de woning.

Tijdens het gesprek en eventueel het verslag als bedoeld in de artikelen 4 en 5 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 wordt bepaald wat de meest geschikte oplossing is voor het woonprobleem, ook rekening houdend met de toekomst.

Vormen van woonvoorzieningen

Artikel 24 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt in welke vorm het college een compenserende woonvoorziening kan verstrekken. Daaronder valt:

- a. verwijzing naar een algemene woonvoorziening
- b. een woonvoorziening in natura
- c. een persoonsgebonden budget te besteden aan een woonvoorziening
- d. een financiële tegemoetkoming in de kosten van een woonvoorziening

Onder een algemene voorziening wordt ook een algemeen gebruikelijke voorziening verstaan, zie artikel 26 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Persoonsgebonden budget woonvoorziening

Artikel 7 van het Financieel besluit individuele voorzieningen Wmo 2012 bepaalt de regels voor het persoonsgebonden budget voor een roerende woonvoorziening.

Per voorzieningencategorie wordt het persoonsgebonden budget voor roerende woonvoorzieningen vastgesteld op basis van de tegenwaarde van de goedkoopst compenserende (adequate) voorziening. Het gaat om voorzieningen die vallen binnen het basisassortiment waarvan de bedragen, inclusief prijs voor aanschaf, onderhoud en reparatie zijn berekend. Deze bedragen zijn vastgelegd in een bijlage bij het Financieel besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Mocht er sprake zijn van noodzakelijke aanpassingen aan de voorziening, dan wordt het basisbedrag verhoogd. De noodzaak daarvoor wordt vastgesteld op basis van een (medisch) advies en/of selectierapport van de voorziening. Daarbij geldt dat het college het persoonsgebonden budget vaststelt op de tegenwaarde van de goedkoopst compenserende voorziening (zie artikel 9 lid 1 onder c van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012).

Artikel 8 van het Financieel besluit individuele voorzieningen Wmo 2012 bepaalt het persoonsgebonden budget voor de kosten van woningaanpassing. Hiervoor geldt ook dat het persoonsgebonden budget een tegenwaarde vertegenwoordigt van de goedkoopst compenserende oplossing. Het bedoelde persoonsgebonden budget is ook van toepassing voor individuele aard en nagelvaste woningaanpassingen aan ADL-clusters (focus-woningen).

Aanspraak op woonvoorzieningen

Artikel 25 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt wanneer en onder welke voorwaarden aanspraak bestaat op een woonvoorziening.

Ook in dit artikel wordt een rangorde aangegeven. Kunnen de aantoonbare beperkingen in het normale gebruik van de woning snel en adequaat worden opgelost met een algemene woonvoorziening, dan wordt de aanvrager daarnaar verwezen. Is geen algemene woonvoorziening aanwezig of bruikbaar, dan is er waarschijnlijk geen snelle en adequate oplossing voorhanden. In die gevallen kan dan een woonvoorziening op zijn plaats zijn. Het derde lid bepaalt dat de aantoonbare beperkingen in het normale gebruik van de woning redelijkerwijs in een direct oorzakelijk verband moeten staan met de bouwkundige of woontechnische staat van de woning zelf, waaronder begrepen de toegankelijkheid van de woning. Hiermee wordt geen strikte toetsing aan deze eis beoogt. Uit de jurisprudentie blijkt ook dat een dergelijke toetsing strikt genomen in strijd is met de wet (Rechtbank Amsterdam 17-03-2009, nr. AWB 08/1051 WMO, LJN BN3104). Wel geldt als eis voor een compenserende voorziening - bedoeld in het tweede lid - dat de aanvrager objectieveerbare beperkingen heeft in het normale gebruik van de woning en dat door het verlenen van een voorziening de zelfredzaamheid en het normale gebruik van de woning wordt behouden of

bevorderd. Daarvoor geldt ook de eis dat in beginsel sprake moet zijn van een langdurige noodzaak als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder a van de verordening.

Algemeen gebruikelijke woonvoorzieningen

Artikel 26 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo voorziet in de verbijzondering van algemene bepaling dat een voorziening algemeen gebruikelijk is voor de persoon van de aanvrager zoals bedoeld in artikel 9 lid 2 onder a van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Woonvoorzieningen die niet speciaal bedoeld zijn voor mensen met een beperking, algemeen verkrijgbaar zijn en niet - aanzienlijk - duurder zijn dan vergelijkbare producten, komen niet voor verstrekking in aanmerking. Voorbeelden van dergelijke voorzieningen zijn: eenvoudige kleine woonvoorzieningen zoals beugels, slipsafe, verhoogd toilet, douchekop met glijstang en thermostatische kranen. Dit overzicht is niet limitatief.

Soorten individuele woonvoorzieningen

Artikel 27 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de voorzieningen in vorm van natura, een persoonsgebonden budget of een financiële tegemoetkoming kunnen bestaan uit:

- a. een financiële tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten;
- b. een bouwkundige of woontechnische voorziening (woningaanpassing)
- c. een voorziening in natura niet bouwkundige of niet woontechnische woonvoorziening
- d. een uitruimte
- e. een financiële tegemoetkoming in de kosten van tijdelijke huisvesting en huurderiving gedurende maximaal 6 maanden

Primaat van verhuizing

Artikel 28 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de specifieke voorwaarden over de toepassing van het primaat van verhuizen. Toepassing daarvan is in beginsel niet in strijd met de Wmo (TK 2005-2006, 30 131, nr. 29, p. 100 en CRvB 09-12-2009, nr. 08/3766 WMO, LJN BK6971).

De manier waarop de woonvoorzieningen in de verordening zijn ingedeeld geeft een rangorde aan.

Het eerste lid bepaalt dat de aanvrager of de woningbouwcoöperatie in aanmerking kan komen voor een respectievelijk financiële tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten, de kosten van tijdelijke huisvesting of huurderiving. Daarvoor geldt als eerste voorwaarde dat de aanvrager aantoonbare beperkingen ondervindt in het normale gebruik van de woning. Ten tweede mag geen sprake zijn dat de woonvoorziening(en) op het moment van de aanvraag voorzienbaar was gelet op leeftijd, gezinssituatie of woonsituatie als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder b van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Het tweede lid bepaalt dat de aanvrager in aanmerking kan komen voor een bouwkundige of woontechnische voorziening danwel niet bouwkundige of woontechnische woonvoorziening in natura. Daarvoor geldt de voorwaarde dat verhuizing niet binnen een redelijke en/of medische aanvaardbare termijn (circa 6 maanden) mogelijk is of niet de goedkoopst compenserende voorziening is, zie ook artikel 31 onder b van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012. Naast de beschikbaarheid van een geschikte woning vormt het college zich een oordeel over wat de goedkoopst compenserende voorziening kan zijn. Daarvoor wordt aan een door het college aangewezen adviesorganisatie gevraagd een basisonderzoek woningaanpassing te verrichten inclusief bouwtechnisch advies en

calculatie. Eveneens wordt gevraagd onderzoek te doen naar de vraag of er in geval van de aanvrager een medische contra-indicatie bestaat om te verhuizen. Is daarvan geen sprake, dan moet uit onderzoek ook blijken of de gestelde medisch aanvaardbare termijn zich tegen een verhuizing verzet.

Het derde lid bepaalt dat verhuizing - in beginsel - is aangewezen als de kosten van aanpassing van de huidige woning hoger zijn dan € 7.500,-. Wordt het verhuisprimaat ingeroepen, dan wordt aan de aanvrager een financiële tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten ter hoogte van € 2.300,- toegekend.

Zijn de kosten van noodzakelijk vastgestelde aanpassingen van een nieuwe (huur)woning samen met de financiële tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten hoger dan de kosten van de aanpassing van de nieuw te betrekken woning, dan is verhuizen niet de goedkoopst compenserende voorziening. Bijvoorbeeld aanpassingen aan de nieuwe (huur)woning bedragen € 6.000,-, terwijl de aanpassing van de huidige woning € 8.000,- bedraagt.

Het is van belang dat tijdens het gesprek en het verslag daarvan als bedoeld in artikelen 4 en 5 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 goed in kaart wordt gebracht of nog toekomstige aanpassingen kunnen worden verwacht. Een aanvrager met aantoonbare beperkingen van progressieve aard kan naar verloop van tijd weer zijn aangewezen op een andere (woon)voorziening.

Het vierde lid bepaalt dat als de aanvrager kiest om niet te verhuizen, maar om de woning met eigen middelen aan te passen, dan ontvangt hij een financiële tegemoetkoming ter hoogte van de financiële tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten. Voor de aanvrager die op verzoek van het college een aangepaste rolstoelgeschikte woning verlaat, kan een dubbele verhuiskostenvergoeding van € 2.300,- worden verstrekt (artikel 11 Financieel Besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012). Omdat deze kosten betrekking hebben op de kosten van de verhuis- en herinrichtingskosten, wordt deze vergoeding uitbetaald aan de aanvrager.

Het vijfde lid bepaalt dat een aanvrager met aantoonbare beperkingen in aanmerking kan komen voor een uitraaskamer. Dat is een verblijfsruimte waarin de aanvrager die vanwege een gedragsstoornis ernstig ontremd gedrag vertoont zich kan afzonderen of tot rust kan komen. Voor een dergelijke ruimte wordt een program van eisen opgesteld.

Uitzonderingen op het verhuisprimaat

Hoewel de kosten van woonvoorzieningen hoger kunnen zijn dan € 7.500,- kan er toch sprake zijn van zwaarwegende omstandigheden waardoor een uitzondering wordt gemaakt op het verhuisprimaat. Mede op basis van het hier bovenstaande zijn er zwaarwegende omstandigheden als:

1. uit onderzoek een medische contra-indicatie voor verhuizen blijkt
2. uit onderzoek blijkt dat de medische situatie van de aanvrager zich verzet tegen een zoektijd van circa zes maanden naar een geschikte woning
3. de aanwezigheid van mantelzorg door mensen in de directe omgeving van de woning het onacceptabel maken dat de aanvrager verhuist. De te verlenen mantelzorg moet wel een bepaalde intensiteit hebben en een wezenlijke bijdrage leveren aan het behoud van de zelfredzaamheid van de aanvrager. Dat is bijvoorbeeld het geval als de mantelzorg professionele hulp overbodig maakt en duidelijk is dat de mantelzorg in zijn bestaande omvang en intensiteit bij een eventuele nieuwe woning niet (meer) kan worden verleend.
4. de verhuizing leidt tot inkomstenderving doordat bedrijfsmatige activiteiten (bijvoorbeeld boerderij) niet meer kunnen worden uitgeoefend

5. een aanzienlijke stijging van woonlasten is verbonden aan de woning waar naar wordt verhuisd

Woonlastenconsequenties

Ook een belangrijk onderdeel van het onderzoek naar de toepassing van het verhuisprimaat zijn de woonlastenconsequenties die dit voor de aanvrager met zich meebrengt.

Woonlastenconsequenties huurwoning

Een nieuwe huurwoning kan een aanzienlijke stijging van de huurprijs met zich meebrengen. Deze huidige huurprijs wordt vergeleken met de huurprijs van de beschikbare woning rekening houdend met het recht op huurtoeslag en eventueel toename of afname van het wooncomfort. Het college beoordeelt in ieder geval of een eventuele huurlaststijging de draagkracht van de aanvrager te boven gaat. Bij toewijzing van een woning wordt door de woningbouwcoöperaties rekening gehouden met de verhouding tussen het inkomen en de toe te wijzen woning qua huurprijs.

Woonlastenconsequenties bij verhuizing eigen woningbezit

Om de woonlastenconsequenties voor woningeigenaren te berekenen worden de woonkosten van deze eigen woning als volgt berekend:

- Rente die verband houdt met de woning (netto hypotheeklasten)
- Zakelijke lasten in verband met het hebben van eigendom
- Een naar omstandigheden vast te stellen bedrag voor groot onderhoud
- Opstalverzekering

Onderhoudskosten eigen woning per jaar (geldend per 1 juli 2011)

- woning gebouwd voor 1945 € 583,-
- woning gebouwd na 1945 € 498,-
- toeslag installatie voor centrale verwarming € 78,-
- toeslag liftinstallatie € 74,-
- toeslag algemeen beheer en administratie € 142,-

Voorwaarden

Kan binnen een redelijke termijn (circa 6 maanden) geen adequate woning worden gevonden, dan kan worden besloten om een woningaanpassing alsnog te verstrekken. Deze wordt verleend conform de aangedragen richtlijnen (programma van eisen) van de door het college aangewezen adviesorganisatie.

Als voorwaarde geldt dat de aanvrager moet aantonen dat hij zelf al het mogelijke heeft gedaan om een woning te vinden. Er wordt bijvoorbeeld beoordeeld of de aanvrager ingeschreven staat bij de woningbouwcoöperaties als woningzoekende en frequent op woonadvertenties heeft gereageerd. Ingeval van een woningeigenaar wordt beoordeeld of de woning voor een reële prijs te koop is gezet en geen sprake is (geweest) van weigeren van een acceptabel bod op de (oude) woning.

Uitsluitingen

Artikel 29 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt een aantal situaties waarin het verlenen van woonvoorzieningen wordt geweigerd. Dat is het geval bij het treffen van voorzieningen aan hotels/pensions, trekkerswoonwagens, kloosters, tweede woningen, vakantiewoningen, recreatiewoningen en bij kamerverhuur.

Daarnaast wordt ook het treffen van voorzieningen geweigerd in AWBZ-instellingen, specifiek op gehandicapten en ouderen gerichte woongebouwen wat betreft voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten dan wel voorzieningen die bij nieuwbouw of renovatie zonder

noemenswaardige meerkosten meegenomen kunnen worden. Zie ook artikel 31 onder c van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Hoofdverblijf

Artikel 30 lid 1 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat de aanvrager zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben in de woning waaraan de voorziening wordt getroffen.

Het tweede lid bepaalt op de uitzondering op de hoofdregel. Heeft de aanvrager zijn hoofdverblijf in een AWBZ-instelling, dan kan een woonvoorziening worden getroffen voor het bezoekbaar maken van één woning. Het derde lid bepaalt dat een dergelijke aanvraag wordt ingediend in de gemeente waar de aan te passen woning staat.

Het vierde lid verwijst naar artikel 12 van het Financieel besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012. Daarin is bepaald dat voor het bezoekbaar maken van de woning een bedrag van € 2.300,- kan worden verstrekt. Het vijfde lid bepaalt dat onder het bezoekbaar maken van de woning uitsluitend wordt verstaan dat met een woonvoorziening de aanvrager toegang heeft tot de woning, de woonkamer en een toilet kan bereiken.

Uit de huidige jurisprudentie volgt dat deze bepalingen niet in strijd zijn met de wet (CRvB 22-09-2010, nr. 09/1743 WMO, LJN BO0285 en Rechtbank 's-Gravenhage 30-03-2011, nr. AWB 10/5114 WMO, LJN BQ1540).

Beperkingen

Artikel 31 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt verschillende situaties waarin het college de woonvoorziening weigert.

Geen aanleiding te verhuizen

Artikel 31 onder a van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Is de verhuizing geen gevolg van het ondervinden van belemmeringen in het normale gebruik van de woning door ziekte of gebrek (inclusief chronisch psychisch of psychosociaal probleem en bestond er geen belangrijke reden om toch te verhuizen, dan weigert het college een voorziening. Als belangrijke redenen kunnen bijvoorbeeld worden aangemerkt: samenwoning, huwelijk en het aanvaarden van werk. Gelet op de wettekst van artikel 4 lid 2 Wmo (waaronder verandering van woning in verband met wijziging van leefsituatie) moet op basis van de individuele situatie worden beoordeeld of de woonvoorziening wordt geweigerd. In geval van samenwoning of huwelijk houdt het college ook rekening met de keuze die de aanvrager maakt in welke woning men gaat samenwonen. Ook in dat geval moet een belangrijke reden zijn waarom naar de woning wordt verhuisd waar mogelijk meer aanpassingen moeten worden verricht (vergelijk Rechtbank 's-Hertogenbosch 22-03-2010, nr. AWB 09/1489, LJN BL9332).

In CRvB 02-03-2011, nr. 09/3698 WMO, LJN BQ1751 oordeelt de CRvB dat de wens een groot gezin te (willen) hebben geen belangrijke reden is. Voor zover geen belemmeringen worden ondervonden in het normale gebruik van de woning is het niet ongebruikelijk om met kinderen in een flat te wonen.

Beschikbare meest geschikte woning

Artikel 31 onder b van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Verhuist de aanvrager niet naar de voor hem/haar beschikbare meest geschikte woning, dan weigert het college in beginsel de voorziening. Deze weigering leidt tot uitzondering als het college schriftelijk toestemming verleent aan de aanvrager te verhuizen. Uit deze eis volgt dat de aanvrager die een aanvraag heeft ingediend voordat is verhuisd, door een woning of een kavel aan te kopen contact heeft (gehad) met het college. Door geen contact op te nemen met het college over het de mogelijkheden, brengt een aanvrager zich in een lastige bewijspositie. Dit betekent dat de aantoonplicht dat er geen (andere) geschiktere beschikbare woningen waren bij de aanvrager ligt. Zonder dat aan te tonen kan de aanvraag

om een woonvoorziening worden afgewezen (CRvB 13-04-2011, nrs. 09/3047 WMO e.a., LJN BQ2868 en CRvB 15-04-2009, nr. 07/682 WVG, LJN BI1913).

Gemeenschappelijke ruimten

Artikel 31 onder c van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat als een voorziening wordt aangevraagd die betrekking heeft op gemeenschappelijke ruimten, dan weigert het college de aanvraag daartoe. Van deze weigering zijn uitgezonderd: automatische deuropeners, hellingbanen en extra trapleuningen. De gemeente heeft hiervoor aparte afspraken gemaakt met de woningcorporaties in 's-Hertogenbosch.

Voorzienbaarheid

Artikel 31 onder d van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat als een woonvoorziening wordt aangevraagd op een moment dat op basis van leeftijd, gezinssituatie of woonsituatie te voorzien was dat deze voorziening noodzakelijk zou zijn, dan weigert het college de voorziening. Deze weigeringsgrond leidt tot uitzondering als sprake is van een onverwacht optredende noodzaak. Een voorbeeld daarvan zijn acute aantoonbare beperkingen door bijvoorbeeld een aandoening of een ongeval met blijvend letsel.

In deze bepaling ligt de eigen verantwoordelijkheid van de aanvrager besloten. Dit betekent dat als hij/zij niet anticipeert op (voorzienbare) beperkingen, het college in voorkomende gevallen de gevraagde woonvoorziening weigert. Deze bepaling geldt als verbijzondering van algemene bepaling dat een voorziening algemeen gebruikelijk is voor de persoon van de aanvrager zoals bedoeld in artikel 9 lid 2 onder a van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Hoewel de Centrale Raad in CRvB 15-12-2010, nr. 09/1591 WMO, LJN BO8856 oordeelt dat bij een verhuizing meer (individuele) factoren een rol spelen om deze - uitsluitend op basis van voornoemde gronden - als algemeen gebruikelijk te kwalificeren, volgt uit deze uitspraak niet dat daarvan geen sprake zou kunnen zijn. Artikel 4 lid 2 Wmo bepaalt dat onder de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager mede wordt verstaan wijziging van woning door een verandering van de leefsituatie. Hieruit vloeit voort dat het college in het individuele geval moet beoordelen of het een woonvoorziening moet verlenen.

Wordt tijdens het gesprek en mogelijk het verslag als bedoeld in de artikelen 4 en 5 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 geconstateerd dat de aanvrager op termijn niet meer zonder woningaanpassingen in de huidige woning kan blijven wonen, dan wijst het college op de noodzaak daarop te anticiperen. Dat kan zijn door zich in te laten schrijven voor een op termijn te betrekken geschikte woning en actief te reageren op het woningaanbod.

Let wel: deze bepaling is niet bedoeld voor die situaties waar het college van oordeel is dat de aanvrager de aanvraag onredelijk laat heeft ingediend, de aantoonbare beperkingen in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie - met de voorziening - zijn gecompenseerd en de aanvrager dus beschikt(e) over capaciteit als bedoeld in artikel 4 lid 2 Wmo. Zie bij het onderdeel 'aanvraag te laat ingediend en geen compensatieplicht' van deze beleidsregels.

De eerste verhuizing

Artikel 31 onder e van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Gaat de aanvrager voor het eerst zelfstandig wonen, dan komt hij/zij niet in aanmerking voor een verhuiskostenvergoeding. Deze bepaling geldt als verbijzondering van algemene bepaling dat een voorziening algemeen gebruikelijk is voor de persoon van de aanvrager zoals bedoeld in artikel 9 lid 2 onder a van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo

2012.

Uit CRvB 04-05-2011, nr. 09/4213 WMO, LJN BQ3880 kan worden afgeleid dat bovengenoemde bepaling niet in strijd is met artikel 4 Wmo (van onzelfstandige naar zelfstandige huisvesting).

Niet geschikt voor bewoning het gehele jaar

Artikel 31 onder f van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Verhuist de aanvrager vanuit of naar een woonruimte die niet geschikt is om het gehele jaar door bewoond te worden, dan weigert het college de woonvoorziening.

Een voorbeeld is de verhuizing naar een sociaal pension. In CRvB 02-08-2011, nr. 09/4366 WMO, LJN BR4180 oordeelt de Centrale Raad dat aanvrager met de verhuizing naar een sociaal pension is verhuist naar een woonruimte die niet geschikt is om het gehele jaar bewoond te worden. Een sociaal pension is een tijdelijke en geen permanente woonruimte.

AWBZ-instelling of andersoortige instelling

Artikel 31 onder g van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Verhuist de aanvrager naar een AWBZ-instelling of een andere instelling gericht op het verstrekken van zorg, dan weigert het college de woonvoorziening.

Geen belemmering normale gebruik (oude) woning

Artikel 31 onder h van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Verhuist de aanvrager naar een andere woning en werden er in de verlaten woonruimte geen problemen ondervonden in het normale gebruik van de woning, dan weigert het college de woonvoorziening. Toepassing van deze bepaling geldt voor die gevallen dat het college kan vaststellen dat geen aantoonbare beperkingen worden ondervonden in de oude woning.

Let wel: deze bepaling is niet bedoeld voor die situaties waar het college van oordeel is dat de aanvrager de aanvraag onredelijk laat heeft ingediend, de aantoonbare beperkingen in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie - met de voorziening - zijn gecompenseerd en de aanvrager dus beschikt(e) over capaciteit als bedoeld in artikel 4 lid 2 Wmo. Zie het onderdeel 'aanvraag te laat ingediend en geen compensatieplicht' van deze beleidsregels.

Aard van de materialen

Artikel 31 onder i van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Vloeien de aantoonbare beperkingen in het normale gebruik van de woning voort uit de aard van de in de woning gebruikte materialen, dan weigert het college de voorziening.

Voorbeelden daarvan zijn: astmatische klachten of allergische reactie door bepaalde vloerbedekking, een houten vloer die doorbuigt of vocht en tocht door achterstallig onderhoud van de woning. In het laatstgenoemde voorbeeld kan ook sprake zijn dat de woning niet voldoet aan de daaraan gestelde eisen (niveau sociale woningbouw, Bouwbesluit 2003). Zie ook artikelen 9 lid 2 onder a en 31 onder j van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Uitrustingsniveau sociale woningbouw is maatstaf

Artikel 31 onder j van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Hebben de aangevraagde voorzieningen betrekking op een hoger niveau dan het uitrustingsniveau voor sociale woningbouw, dan weigert het college de voorzieningen. Van belang is wat onder een (geschikte) woning wordt verstaan. Daaronder moet naar algemeen maatschappelijke maatstaven worden verstaan een woning die (minimaal) voldoet aan het niveau van sociale woningbouw, hetgeen betekent dat de woning moet zijn voorzien van een woonkamer, een keuken, sanitaire ruimten (badkamer en toilet) en voldoende slaapkamers voor alle gezinsleden. De aanvraag om een woningaanpassing die is gericht op

het geschikt maken van een woning aan dat niveau, wordt als algemeen gebruikelijk aangemerkt omdat iemand hierover ook moet beschikken als er geen sprake is van beperkingen. Dergelijk woonprobleem moeten worden opgelost met renovatie (Rechtbank Maastricht 22-04-2011, nr. AWB 10/1167). Dit geldt voor zowel huurwoningen als woningen die in bezit zijn van de aanvrager.

Hoofdstuk 7 verplaatsen met een vervoermiddel

De te bereiken resultaten van het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel

Artikel 32 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt het te bereiken resultaten bij het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel. Dat kan bestaan uit:

- a. het kunnen doen van de dagelijkse boodschappen
- b. het kunnen bezoeken van familie, kennissen en het doen van gewenste recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten binnen de directe woon- en leefomgeving.

Het is van belang met de aanvrager te inventariseren welke vervoersbehoeften er zijn die zelf kunnen worden opgelost en die mogelijk met een voorziening moeten worden gecompenseerd. Deze inventarisatie is ook van belang om te kunnen bepalen welke aanspraak hiervoor zou kunnen gelden. De soort aanspraak is in verordening als rangorde ingedeeld. Ook kan het zijn dat gelet op het inkomen van de aanvrager er geen aanspraak bestaat (zie artikel 36 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012).

Hoewel artikel 4 lid 1 onder d Wmo bepaalt dat de compensatieplicht zich (ook) uitstrekt tot het ontmoeten van medemensen en sociale verbanden aangaan, wordt dit resultaat doorgaans bereikt door de aanvrager in staat te stellen zich lokaal te kunnen verplaatsen per vervoermiddel. Zie het onderdeel "gesprek" van deze beleidsregels voor voorbeelden wanneer dat niet voldoende zou kunnen zijn.

Vormen van vervoersvoorzieningen

Artikel 33 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo bepaalt dat de aantoonbare beperkingen bij het zich lokaal verplaatsen kunnen worden gecompenseerd met:

- a. een algemene voorziening waaronder een collectieve vervoersvoorziening zoals het regiotaxivervoer of een aanwezige en bruikbare scootmobielpool
- b. een vervoersvoorziening in natura
- c. een persoonsgebonden budget te besteden aan een vervoersvoorziening

Soorten vervoersvoorzieningen

Artikel 34 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt (in rangorde) welke voorzieningen het college kan verlenen ingeval een aanvrager aantoonbare beperkingen ondervindt in het zich lokaal verplaatsen per vervoersmiddel en in welke vorm die voorziening dan wordt verleend.

In het Financieel besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012 zijn nadere regels vastgesteld over de hoogte van de bedragen die gelden bij het verlenen van vervoersvoorzieningen. Komt de aanvrager in aanmerking voor een scootmobiel, dan kunnen naast één gratis instructieles bij de leverancier maximaal vier gewinningslessen worden vergoed, tenzij dergelijke lessen worden vergoed door bijvoorbeeld een verzekering. Elke aanvrager is verplicht een scootmobielvaardigheidsbewijs te halen.

Aanspraak op een voorziening / primaat van het collectief (regiotaxi)vervoer

Artikel 35 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat ingeval de aanvrager aantoonbare beperkingen heeft in het zich lokaal verplaatsen het primaat geldt voor het collectief (regiotaxi)vervoer. Het hanteren van het primaat bij het collectief (regiotaxi)vervoer komt als zodanig niet in strijd met artikel 4 Wmo (CRvB 28-10-2009, nr. 08/1600 WMO, LJN BK3321).

Let wel: deze bepaling is niet bedoeld voor die situaties waar het college van oordeel is dat de aanvrager beschikt over capaciteit als bedoeld in artikel 4 lid 2 Wmo. Zie het onderdeel "aanmelding voor een gesprek" van deze beleidsregels.

Om aanspraak te kunnen maken op een vervoersvoorziening moet duidelijk zijn dat de aanvrager vanwege zijn aantoonbare beperkingen geen gebruik kan maken van het openbaar vervoer of dat het bereiken van het openbaar vervoer daardoor onmogelijk is. Kan de aanvrager geen gebruik maken van de regiotaxi, dan is individueel taxi/rolstoelvervoer van toepassing, hetgeen moet blijken uit een medische advies. Kan de aanvrager vanwege zijn aantoonbare beperkingen geen gebruik maken van het regiotaxisysteem danwel het individueel taxi/rolstoelvervoersysteem, dan geldt het primaat niet. In voorkomende gevallen kunnen andere voorzieningen worden verleend.

Het regio(deel)taxivervoer en het individueel taxi/rolstoelvervoer zijn bedoeld voor het verplaatsen over de langere afstand binnen de directe woon-en leefomgeving. Het vervoer wordt verzorgd van deur tot deur en de houder van een pas kan tegen een gereduceerd tarief reizen. Elke rit bedraagt maximaal 5 zones. De aanvrager kan een reiziger meenemen die dan ook tegen gereduceerd tarief reist. Een medisch noodzakelijke begeleider reist gratis mee met de aanvrager. Hiervoor geldt wel dat daarvoor een indicatie is gesteld door het college.

Omdat de compensatieplicht zich uitstrekt tot het lokaal verplaatsen per vervoersmiddel, geldt dat een voorziening alleen in geval van door de aanvrager gestelde bijzondere omstandigheden betrekking kan hebben op bovenregionaal vervoer. Daarbij geldt overigens dat de aanvrager eerst een beroep moet doen op Valys.

Een te verstrekken vervoersvoorziening is mede afhankelijk van de vervoersbehoefte en de andere vervoersmogelijkheden van de aanvrager. Daaronder wordt ook de omgeving van de aanvrager verstaan. Dit is een belangrijk onderdeel van het onderzoek zoals dat tijdens het gesprek als bedoeld in artikel 4 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 kan plaatsvinden. In algemeen geldt dat het collectief (regiotaxi)vervoer geschikt is voor de verplaatsingen op de middenlange afstand.

Of het collectief (regiotaxi)vervoer kan worden aangemerkt als voldoende compensatie in het individuele geval is afhankelijk van de vervoersbehoefte en frequentie van de verplaatsingen op de middenlange afstand. Daaronder vallen in ieder geval gerichte verplaatsingen. Daarbij geldt ook dat het hebben van enige wachttijd bij gebruik van het collectief (regiotaxi)vervoer niet zodanig bezwarend is dat daardoor niet meer gesproken kan worden van een voorziening die voldoende compensatie biedt (Rechtbank Arnhem 10-08-2010, nr. AWB 09/4951, LJN BN4501).

Voor de korte afstand (de directe woonomgeving) vallen vooral die verplaatsingen met een ongericht karakter, waarvoor geldt dat het lastig is om daarover met derden afspraken te maken (Vzr. CRvB 02-09-2009, nr. 09/4428 Wmo, LJN BJ7710). Het collectief (regiotaxi)vervoer kan als derde worden aangemerkt. Daarom kan in aanvulling op het gebruik van collectief vervoer voor het verplaatsen over korte afstand rond de woning een

scootmobiel worden verstrekt. Daarvoor geldt uiteraard wel dat de aanvrager aantoonbare beperkingen ondervindt in het zich verplaatsen per vervoermiddel op de korte afstand.

Voor de omvang in kilometers in verband met de vervoersbehoefte wordt in beginsel uitgegaan van maximaal 1500 tot 2000 kilometer per jaar.

Ondervindt de aanvrager, ondanks het verlenen van een vervoersvoorziening, nog aantoonbare beperkingen in het ontmoeten van medemensen, dan kan worden verwezen naar het Steunpunt Informele zorg, zie verder het onderdeel "gesprek" van deze beleidsregels.

In artikel 19 Financieel besluit (oud) was bepaald dat de aanvrager in bezit van een eigen auto de keuze had voor een financiële tegemoetkoming voor het gebruik. Deze bepaling is echter in strijd met het gelijkbeginsel (CRvB 28-02-2007, nr. 04/6258 WVG, LJN BA0014). Met de bepaling van artikel 20 Financieel Besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012 is de omissie hersteld.

Algemeen gebruikelijk en vervoersvoorzieningen

Artikel 36 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt in welke gevallen de aanvrager met een bepaalde hoogte van zijn (gezamenlijk) inkomen in staat wordt geacht het lokaal verplaatsen per vervoermiddel zelf financieel te kunnen dragen.

De gemeenteraad is op grond van artikel 5 Wmo bevoegd om voorwaarden te stellen waaronder voorzieningen worden verleend. Deze zijn mede op voorstel van het college door de gemeenteraad vastgesteld. Daaronder valt ook het hanteren van inkomensgrenzen of het oordeel dat een bepaalde voorziening qua omvang algemeen gebruikelijk is bij een bepaald inkomen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de capaciteit van de aanvrager om uit het oogpunt van kosten zelf in maatregelen te kunnen voorzien als bedoeld in artikel 4 lid 2 Wmo. Omdat de aanvrager met aantoonbare beperkingen aangewezen kan zijn op meerdere voorzieningen wordt vanaf een bepaald inkomen voorzien in de anticumulatie van bepaalde kosten (zie artikelen 36 lid 3 en 19 lid 2 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012).

Als norminkomen wordt uitgegaan van de netto van toepassing zijnde bijstandsnorm als genoemd in paragraaf 3.2 van de Wet werk en bijstand verhoogd met de in artikel 25 tweede lid van die wet bedoelde maximale toeslag. Het netto inkomen van de aanvrager wordt vergeleken met de voor hem toepasselijke bijstandsnorm met als peildatum 1 januari 2012. Bij kinderen jonger dan 18 jaar wordt uitgegaan van het netto inkomen van de (pleeg)ouder(s).

Per 1 januari 2012 wordt waarschijnlijk het begrip huishoudinkomen ingevoerd in de Wet werk en bijstand. Dit betekent dat ouders en hun (meerderjarige) (stief)kinderen onder het nieuwe begrip gezin komen te vallen. In dit kader blijft de van toepassing zijnde bijstandsnorm gelden voor de alleenstaande, gehuwden of daaraan gelijkgestelden zonder inwonende meerderjarige eerste graad bloed- of aanverwanten.

Het eerste lid bepaalt dat een aanvrager met een (gezamenlijk) netto inkomen van 1 ½ maal van de op hem toepasselijke bijstandsnorm of hoger, niet in aanmerking komt om tegen het gereduceerde Wmo-tarief met de regiotaxi of het individueel Wmo taxivervoer te reizen. Er wordt met een dergelijk inkomen verondersteld dat het vrije reizigerstarief van de regiotaxi dan wel het gebruik van een eigen auto zelf betaald kan worden. Uit CRvB 26-11-2009, nr. 09/3903 WMO, LJN BK4611 blijkt ook dat met het vragen van een bijdrage ter hoogte van het blauwe strippenkaarttarief de capaciteit van de aanvrager niet wordt miskend. Hieronder vallen ook de kosten van reizen op saldo van de OV-chipkaart.

Het tweede lid bepaalt dat een aanvrager met een (gezamenlijk) netto inkomen van twee maal de op hem toepasselijke bijstandsnorm of hoger, niet in aanmerking komt voor een scootmobiel of andere aanvullende vervoersvoorziening voor het verplaatsen over korte afstand rond de woning. Er wordt met een dergelijk inkomen verondersteld dat bovenstaande bedoelde vervoersvoorzieningen zelf kunnen worden geregeld en betaald. Zie ook Rechtbank Maastricht 15-10-2010, nr. AWB 09/1732 waar de gemeente in kwestie 1,5 keer de bijstandsnorm hanteert.

Het derde lid regelt een anticumulatie van kosten in verband met aantoonbare beperkingen waardoor een scootmobiel of andere aanvullende vervoersvoorziening voor het verplaatsen over korte afstand rond de woning niet algemeen gebruikelijk is. De voorwaarden zijn:

1. het moet gaan om kosten van hulp bij het huishouden of een transportrolstoel die betrekking hebben vanaf of in het aan de aanvraag voorafgaande kalenderjaar om een voorziening; en
2. de kosten moeten aantoonbaar zijn; en
3. het moet gaan om de kosten van de (afgewezen) noodzakelijke hulp bij het huishouden; en/ of
4. het moet gaan om de kosten van de (afgewezen) noodzakelijke transportrolstoel
5. geen gebruikelijke zorg als bedoeld in artikel 18 van de Verordening individuele voorzieningen kan worden aangenomen; en
6. de kosten van de genoemde voorzieningen bedragen of zullen samen meer bedragen dan € 3.550,-; en
6. ingeval een aanvrager aanzienlijke kosten heeft gemaakt voor de genoemde voorzieningen, dan worden deze alleen in aanmerking genomen als het (gezamenlijk) netto inkomen verminderd met het verschil tussen de (gemaakte) kosten en € 3.550,- minder bedraagt dan twee maal de toepasselijke bijstandsnorm.

Het vierde lid bepaalt dat de kosten als bedoeld in het derde lid onder a geldt dat slechts een bedrag zoals dat van toepassing is bij de verlening van een persoonsgebonden budget voor de genoemde voorziening(en) wordt meegenomen bij de berekening van die kosten.

Inkomensgrenzen financiële tegemoetkomingen vervoersvoorzieningen

Artikel 37 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt in welke gevallen de aanvrager met een bepaalde hoogte van zijn (gezamenlijk) inkomen in staat wordt geacht het lokaal verplaatsen per vervoermiddel zelf financieel te kunnen regelen. Dat is het geval voor gebruik rolstoeltaxi, gebruik eigen auto, gebruik bruikleenauto als (gezamenlijk) inkomen 1 ½ maal de voor de aanvrager toepasselijke bijstandsnorm ligt.

Per 1 januari 2012 wordt waarschijnlijk het begrip huishoudinkomen ingevoerd in de Wet werk en bijstand. Dit betekent dat ouders en hun (meerderjarige) (stief)kinderen onder het nieuwe begrip gezin komen te vallen. In dit kader blijft de van toepassing zijnde bijstandsnorm gelden voor de alleenstaande, gehuwden of daaraan gelijkgestelden zonder inwonende meerderjarige eerste graad bloed- of aanverwanten.

De gemeenteraad is op grond van artikel 5 Wmo bevoegd om voorwaarden te stellen waaronder voorzieningen worden verleend. Deze zijn mede op voorstel van het college door de gemeenteraad vastgesteld. Daaronder valt ook het hanteren van inkomensgrenzen of het oordeel dat een bepaalde voorziening qua omvang algemeen gebruikelijk is bij een bepaald inkomen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de capaciteit van de aanvrager om uit het oogpunt van kosten zelf in maatregelen te kunnen voorzien als bedoeld in artikel 4 lid 2 Wmo.

In artikel 19 Financieel besluit (oud) was bepaald dat de aanvrager in bezit van een eigen auto de keuze had voor een financiële tegemoetkoming voor het gebruik. Deze bepaling is

echter in strijd met het gelijkbeginsel (CRvB 28-02-2007, nr. 04/6258 WVG, LJN BA0014). Met de bepaling van artikel 20 Financieel Besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012 is deze omissie hersteld.

Hoofdstuk 8 verplaatsen in en rond de woning

De te bereiken resultaten van het zich verplaatsen in en om de woning

Artikel 38 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de te bereiken resultaten van het zich verplaatsen in en om de woning. Het gaat om het in staat zijn de woonkamer, de slaapkamer(s), het toilet en de douche, de berging, de tuin of het balkon te kunnen bereiken en er zich zodanig te kunnen redden dat normaal functioneren mogelijk is. Met het oog op het verplaatsen in en om de woning kan een rolstoelvoorziening voor dagelijks zittend gebruik worden getroffen wanneer het rijden de primaire functie is (zie artikel 39 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012).

Vormen van rolstoelvoorzieningen

Artikel 39 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de vormen waarin het college de aantoonbare beperkingen kan compenseren bij het verplaatsen in en om de woning met een rolstoelvoorziening, dan wel voor sportbeoefening. De vormen bestaan uit:

- a. een rolstoelvoorziening in natura; deze wordt dan in bruikleen verstrekt waarvoor een bruikleenovereenkomst geldt.
- b. een persoonsgebonden budget. De hoogte daarvan wordt vastgesteld aan de hand van tegenwaarde op basis van de gebruikscategorie. Per categorie geldt een gemiddelde huurprijs die wordt vermenigvuldigd met de gebruikersduur van vijf jaar. Eventuele aanpassingen worden vastgesteld op basis van nacalculatie.
- c. een financiële tegemoetkoming voor een sporthulpmiddel of een sportrolstoelvoorziening. De hoogte hiervan bedraagt € 2.800,- en wordt eens per vijf jaar verstrekt. De vergoeding is bestemd als tegemoetkoming in de kosten van de aanschaf, het onderhoud en de reparatie van de sportrolstoel of sporthulpmiddel. De sport kan zowel in verenigingsverband als individueel worden beoefend. Wordt de sportrolstoel of sporthulpmiddel intensief gebruikt, dan kan de aanvrager eens per drie jaar in aanmerking komen voor een financiële tegemoetkoming.

Algemeen gebruikelijk en transportrolstoel

Artikel 40 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de aanspraak op een transportrolstoel. Hiervoor geldt allereerst dat de aanvrager moet zijn aangewezen op het gebruik daarvan vanwege zijn aantoonbare beperkingen. Daarvan is in ieder geval sprake als de aanvrager zich zonder transportrolstoel op een plaats van een vervoersbestemming niet langdurig zonder die voorziening kan verplaatsen. Is alleen sprake van incidenteel gebruik voor bijvoorbeeld in winkelcentra, openbare gebouwen of recreatieve doeleinden, dan kan worden verwezen naar de aldaar beschikbare rolstoelen.

Ook bepaalt dit artikel dat de aanvrager (die is aangewezen op een transportrolstoel) met een (gezamenlijk) netto inkomen van 2 maal de voor hem toepasselijke bijstandsnorm, daarvoor niet in aanmerking komt. Met een dergelijk inkomen wordt het algemeen gebruikelijk verondersteld om een transportrolstoel zelf te betalen.

Per 1 januari 2012 wordt waarschijnlijk het begrip huishoudinkomen ingevoerd in de Wet werk en bijstand. Dit betekent dat ouders en hun (meerderjarige) (stief)kinderen onder het nieuwe begrip gezin komen te vallen. In dit kader blijft de van toepassing zijnde bijstandsnorm gelden voor de alleenstaande, gehuwden of daaraan gelijkgestelden zonder inwonende meerderjarige eerste graad bloed- of aanverwanten.

De gemeenteraad is op grond van artikel 5 Wmo bevoegd om voorwaarden te stellen waaronder voorzieningen worden verleend. Deze zijn mede op voorstel van het college door de gemeenteraad vastgesteld. Daaronder valt ook het hanteren van inkomensgrenzen of het oordeel dat een bepaalde voorziening qua omvang algemeen gebruikelijk is bij een bepaald inkomen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de capaciteit van de aanvrager om uit het oogpunt van kosten zelf in maatregelen te kunnen voorzien als bedoeld in artikel 4 lid 2 Wmo.

Aanspraak op een rolstoelvoorziening

Artikel 41 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de regels in verband met de aanspraak op een rolstoelvoorziening als de aanvrager aantoonbare beperkingen ondervindt in het zich verplaatsen in en om de woning als bedoeld in artikel 39 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012. Voorwaarde om voor een rolstoelvoorziening in aanmerking te komen is dat de aanvrager voor het zich dagelijks zittend moeten verplaatsen afhankelijk is van de voorziening. Daarnaast geldt onverkort dat als aanspraak op een rolstoelvoorziening kan worden gemaakt op grond van een andere wettelijke regeling, het college een aanvraag daartoe afwijst. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als de aanvrager verblijft in een AWBZ-instelling als bedoeld in artikel 5 Wet toelating zorginstellingen.

Ook bepaalt dit artikel de regels over de aanspraak op een sportvoorziening of sporthulpmiddel. Het kunnen deelnemen aan sportieve actieve activiteiten valt onder het ontmoeten van medemensen en het kunnen aangaan van sociale verbanden met hen (artikel 4 lid 1 onder d Wmo).

Ondervindt de aanvrager aantoonbare beperkingen die het sporten zonder sportrolstoel of sporthulpmiddel onmogelijk maken, dan kan een financiële tegemoetkoming worden verleend ter hoogte van € 2.800,-. Deze vergoeding wordt in beginsel eens per vijf jaar toegekend voor sporten die worden beoefend in verenigingsverband of als individuele sport. Afhankelijk van de individuele situatie kan, bij intensief gebruik van de voorziening eens per drie jaar een tegemoetkoming worden verleend.

Hoofdstuk 9 procedurebepalingen rond onderzoek, advies en besluitvorming, intrekking en terugvordering

Beslistermijn

Artikel 42 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt binnen welke termijnen een besluit wordt genomen. Voor de individuele voorzieningen hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelvoorzieningen bedraagt de beslistermijn maximaal acht weken. Het tweede lid bepaalt dat voor complexe woningaanpassingen of rolstoelvoorzieningen waarvoor bouwkundige offertes danwel meerdere passingen noodzakelijk zijn, een beslistermijn van circa twaalf weken geldt.

Inlichtingen en onderzoek

Artikel 43 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat de aanvrager verplicht is gegevens te verschaffen of te doen verschaffen die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de aanvraag. Deze verplichting geldt jegens het college maar ook jegens de door het college aangewezen adviesinstantie. Deze verplichting geldt voor de aanvrager maar ook voor diens (relevante) huisgenoten als sprake is van een onderzoek naar de mogelijkheid tot het verlenen van gebruikelijk zorg.

Dit betekent dat de aanvrager en eventueel de huisgenoten verplicht zijn gehoor te geven

aan een oproep van het college. Dit geldt ook voor een uitnodiging door een door het college aangewezen deskundige. Hieruit volgt ook dat het college van de aanvrager en zijn huisgenoten kan vergen dat zij een machtiging ondertekenen voor het uitwisselen van medische gegevens. Zijn de medische gegevens noodzakelijk en kan het college niet op een andere manier de aantoonbare beperkingen (laten) vaststellen, dan ligt het niet afgeven van een machtiging - in beginsel - in de risicosfeer van de aanvrager. Dit kan betekenen dat het recht op een voorziening niet kan worden vastgesteld. Zie bijvoorbeeld CRvB 25-07-2011, nr. 11/3714 WMO-VV, LJN BR4090.

Extern advies

Artikel 44 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de bevoegdheid van het college om advies te vragen aan een externe instantie. Dat gebeurt als:

- a. Het onduidelijk is wat de aard van de problemen is en welke prognose er bestaat.
- b. De aanvraag om medische redenen wordt afgewezen.
- c. Het college dat overigens gewenst vindt.

In dat advies wordt gebruik gemaakt van de systematiek zoals neergelegd in de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments, de zogenaamde ICF-classificatie.

Wijzigingen in de situatie

Artikel 45 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de verplichting van degene aan wie krachtens deze verordening een voorziening is verstrekt, om aan het college door te geven als zich feiten en omstandigheden voordoen, waarvan redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze van invloed kunnen zijn op het recht op een voorziening.

Intrekking van een voorziening

Artikel 46 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de bevoegdheid voor het college het recht op een voorziening geheel of gedeeltelijk in te trekken. Het eerste lid onder a bepaalt de bevoegdheid om het toekenningsbesluit geheel of gedeeltelijk in te trekken als niet of niet meer is voldaan aan de voorwaarden gesteld bij of krachtens de verordening individuele verstrekkingen Wmo. Daaronder vallen ook de voorwaarden die zijn gesteld in het Financieel Besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012. Voorbeelden zijn: niet meer woonachtig zijn in de gemeente 's-Hertogenbosch, de toegekende voorziening niet meer gebruiken of geen aantoonbare beperkingen meer ondervinden.

Het eerste lid onder b bepaalt de bevoegdheid om het toekenningsbesluit geheel of gedeeltelijk in te trekken als wordt vastgesteld dat de op de toekenning gebaseerde inlichtingen zodanig onjuist waren dat, waren de juiste gegevens bekend geweest, een andere beslissing zou zijn genomen.

Het tweede lid bepaalt de bevoegdheid om het besluit waarmee een persoonsgebonden budget/financiële tegemoetkoming is verleend geheel of gedeeltelijk in te trekken. Daarvan zal het college gebruik maken als blijkt dat het toegekende bedrag bij de controle niet is aangewend voor de bekostiging en doel waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden. Het nemen van een dergelijk intrekingsbesluit is van belang voor de terugvordering van (een deel van) het persoonsgebonden budget of de financiële tegemoetkoming.

Terugvordering

Artikel 47 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt de bevoegdheid van het college om tot terugvordering over te gaan omdat deze voorziening is verleend op basis van onjuiste of onvolledige gegevens. Het eerste en het tweede lid regelen de bevoegdheid terugvordering van de kosten van een voorziening in natura (eigendom, bruikleen of zorg).

Uit de jurisprudentie volgt dat (ook) in het publiekrecht als in het algemeen rechtsbewustzijn levend beginsel is aanvaard dat een zonder rechtsgrond verrichte betaling ongedaan moet worden gemaakt (Rechtbank Arnhem 28-06-2011, nr. AWB 10/3056, LJN BR3350, Rechtbank Zutphen 27-10-2010, nr. 09/1732 WMO, LJN BO3742 en CRvB 17-05-2006, nr. 04/2122 ZW, LJN AX5819).

Artikel 6 Wmo regelt de keuzevrijheid voor de aanvrager voor de vorm waarin hij de voorziening wenst te ontvangen. Daaruit vloeit voort dat artikel 6 Wmo vergelijkbare toereikende alternatieven biedt. Wordt de voorziening niet als persoonsgebonden budget verleend maar in de vorm van natura (eigendom, bruikleen of zorg), dan vordert het college een bedrag terug. De hoogte van het terug te vorderen bedrag is in geval van een in eigendom verleende voorziening gelijk aan de waarde daarvan ten tijde van de toekenning. In geval van een in bruikleen verstrekte voorziening of zorg in natura van een door het college contracteerde leverancier of aanbieder, dan is de hoogte van het terug te vorderen bedrag gelijk aan de betaalde facturen voor de betreffende voorziening. Dat bedrag kan niet meer zijn dan eventueel in het contract is overeengekomen.

Het derde lid regelt de bevoegdheid tot terugvordering van een persoonsgebonden budget of financiële tegemoetkoming omdat het recht op een voorziening is ingetrokken. Op basis daarvan kan een (ten onrechte) uitbetaald bedrag worden teruggevorderd.

Het college kan het terug te vorderen bedrag bij wijze van verrekenen invorderen als de aanvrager nog een persoonsgebonden budget of financiële tegemoetkoming ontvangt (verbintenisrecht). De hoogte van het bedrag waarmee wordt verrekend moet in redelijke verhouding staan tot de compensatieplicht.

Het terugvorderingsbesluit wordt gericht aan de belanghebbende en ingeval van overlijden aan de erven. De terugvordering is dan onderdeel van de nalatenschap van de overledene.

Hoofdstuk 10 slot- en overgangsbepalingen

Besluit en Beleidsregels

Artikel 48 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat het college een financieel besluit en beleidsregels kan vaststellen. Hierin staan nadere regels over de uitvoering van de verordening individuele verstrekkingen Wmo, over de omvang van de (financiële) verstrekkingen en over de omvang van de eigen bijdrage.

Hardheidsclausule

Artikel 49 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat het college in bijzondere gevallen ten gunste van de persoon met beperkingen of de woningeigenaar kan afwijken van hetgeen bij of krachtens deze verordening is bepaald, als strikte toepassing daarvan tot onbillijkheden van overwegende aard leidt. Het gebruik maken van de hardheidsclausule moet worden beschouwd als een uitzondering en niet als een regel. Een woningeigenaar kan een corporatie zijn. Er kan zich een situatie voordoen waarbij het van belang is dat een woonruimte ook langer dan zes maanden leeg staat. Daarvan kan sprake zijn als een persoon met aantoonbare beperkingen voor wie de aangepaste woning uitermate geschikt is, op het punt staat om uit een revalidatiecentrum te worden ontslagen. In een dergelijk geval kan het doelmatiger zijn om een langere periode een tegemoetkoming in de huurderiving te verstrekken (zie artikel 27 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo).

Het ligt in beginsel op de weg van de aanvrager om feiten te stellen en aannemelijk te maken dat in zijn geval sprake is van een bijzonder geval zoals hier bedoeld. Zie CRvB 22-12-2010, nr. 10/1042 WMO, LJN BO9526. Uit de jurisprudentie blijkt dat zich niet snel situaties

voordoen waarin het college de hardclausule moet toepassen of de rechter aanleiding ziet om als zodanig te oordelen.

Onvoorziene gevallen

Artikel 50 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat het college beslist in alle gevallen die betrekking hebben op de uitvoering van deze verordening, maar waarin deze verordening niet voorziet, voor zover dit mogelijk is binnen de door de verordening aangegeven grenzen.

Indexering

Artikel 51 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 regelt de bevoegdheid voor het college om jaarlijks per 1 januari de in het kader van deze verordening en het op deze verordening berustende financieel besluit geldende bedragen te verhogen of te verlagen aan de hand van de prijsindex van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Evaluatie

Artikel 52 van de Verordening individuele verstrekkingen Wmo 2012 bepaalt dat het college jaarlijks vóór 1 juli een evaluatiejaarverslag opstelt in de vorm van een raadsinformatiebrief. Daarin staat een inhoudelijke en financiële analyse en is aandacht voor klanttevredenheid.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente 's-Hertogenbosch op 15 november 2011

De secretaris,

De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlage I rekenvoorbeeld anticumulatie

Voor de (gemaakte) kosten van hulp bij het huishouden is de prijs gebaseerd op inkoop bij een zorgleverancier (artikel 6 Financieel Besluit individuele verstrekking Wmo 2012). Voor de (gemaakte) kosten van de transportrolstoel is de prijs gebaseerd op prijslijst volgens de bijlage bij het Financieel Besluit individuele verstrekkingen Wmo 2012.

Aanvraag scootmobiel of andere aanvullende vervoersvoorziening (art. 36 verordening)	
Voorbeeld alleenstaande tot 65 jaar	
Twee keer bijstandsnorm exclusief vakantietoeslag per jaar voor een alleenstaande tot 65 jaar is € 21.064,80 (bedrag geldend per 1 juli 2011)	
Voorbeeld inkomen per jaar	€ 25.000,00
af: 52 weken x 3 uur à € 18,89	€ 2.946,85
af: aanschaf transportstoel à € 600,00	€ 600,00
	€ 21.453,15
In dit rekenvoorbeeld is de scootmobiel algemeen gebruikelijk. Kosten zijn of worden gemaakt vanaf of in het aan de aanvraag voorafgaande kalenderjaar en er wordt geen gebruikelijke zorg als bedoeld in artikel 18 Wmo-verordening worden aangenomen.	

Bijlage II normtijden indicatie hulp bij het huishouden

Bij de normtijden is niet uitgegaan van de werkelijke grootte van de woning maar alleen om de dagelijks in gebruik zijnde kamers (normale gebruik van de woning). Daaronder wordt de woonkamer, slaapkamer(s) en hobby-/werkkamer(s) verstaan. Er wordt daarbij vanuit gegaan dat een badkamer altijd aanwezig is. Per huishoudelijke taak geldt een normtijd (per week).

Boodschappen voor het dagelijkse leven doen	
Omschrijving	
Boodschappenlijst samenstellen Boodschappen inkopen Boodschappen opslaan	
Normtijd	60 minuten per week
Factoren meer hulp	
Leefeenheid > 4 personen	+ 60 minuten
Kind(eren) < 12 jaar	+ 60 minuten
Afstand tot dichtstbijzijnde winkel is > 2 kilometer	+ 30 minuten
Bijzonderheden	
Eigen keuzes, zoals de keuze voor speciaal voedsel dat maar beperkt te koop wordt aangeboden, waardoor extra reizen nodig is of het doen van boodschappen in een groot aantal winkels, resulteert niet in extra tijd voor boodschappen doen. Alleen wanneer bovenstaande medisch noodzakelijk is, kan men extra tijd krijgen.	
Broodmaaltijd bereiden	
Omschrijving	
Broodmaaltijd bereiden (smeren) Broodmaaltijd klaar zetten, tafel dekken Koffie/thee zetten Afwassen of in/uitruimen vaatwasmachine	
Normtijd	15 minuten per keer, maximaal 2x per dag
Factoren meer hulp	
Kind(eren) < 12 jaar	20 minuten
Warme maaltijd bereiden	
Omschrijving	

Warme maaltijd bereiden; koken óf opwarmen	
Warme maaltijd klaar zetten, tafel dekken	
Koffie/thee zetten	
Afwassen of in/uitruimen vaatwasmachine	
Normtijd	
Opwarmen	15 minuten per dag
Koken	30 minuten per dag
Factoren meer hulp	
Kind(eren) < 12 jaar	20 minuten per maaltijd
Bijzonderheden	
Maaltijdservice, kant en klaar maaltijden, etc. gelden als voorliggende voorzieningen.	
Licht huishoudelijk werk	
Omschrijving	
Stof afnemen/raggen	
Opruimen	
Afwassen (indien er géén maaltijdbereiding is geadviseerd)	
Bed opmaken	
Normtijd	
Eenpersoonshuishouden woning ≤ 3 kamers	30 minuten
Eenpersoonshuishouden woning > 3 kamers	30 minuten
Meerpersoonshuishouden woning ≤ 3 kamers	60 minuten
Meerpersoonshuishouden woning > 3 kamers	60 minuten
Factoren meer hulp	
Kind(eren) < 12 jaar	30 minuten
Psychogeriatrische problematiek / gedragsproblematiek	30 minuten
Allergie of aandoening aan de luchtwegen in een gesaneerde woning	30 minuten
Bijzonderheden	
Indien licht huishoudelijke werk én maaltijdvoorziening wordt geïndiceerd. Dan tijd in mindering brengen (bij licht huishoudelijk werk) omdat afwassen (handmatig of afwasmachine in/uitruimen) ook opgenomen is bij maaltijdverzorging.	
Indien cliënt wel in staat is licht huishoudelijk werk te verrichten maar niet de maaltijdverzorging, dan wordt verwacht dat cliënt zelf de afwas kan voorspoelen.	
Zwaar huishoudelijk werk	
Omschrijving	
stofzuigen	
dweilen	
sanitair schoonmaken	
keuken schoonmaken	
deuren afsoppen	
ramen wassen (binnen)	
beddengoed verschoneren	
Normtijd	
Eenpersoonshuishouden woning ≤ 3 kamers	90 minuten
Eenpersoonshuishouden woning > 3 kamers	90 minuten
Meerpersoonshuishouden woning ≤ 3 kamers	90 minuten
Meerpersoonshuishouden woning > 3 kamers	120 minuten
Factoren meer hulp	
Vanaf derde persoon	30 minuten (max 60 min)
Psychogeriatrische problematiek / gedragsproblematiek	30 minuten
Allergie of aandoening aan de luchtwegen in een gesaneerde woning	60 minuten
Grote woning met een hoge bezettingsgraad	60 minuten

Hoge vervuilingsgraad, als gevolg van beperkingen, niet door de bestaande leefwijze	60 minuten
Bijzonderheden	
Voor de verzorging van dieren wordt geen extra tijd berekend, dit is al verdisconteerd in de marge van de normtijden.	
Wasverzorging	
Omschrijving	
kleding sorteren	
kleding in de wasmachine doen	
kleding ophangen/afhalen	
kleding in de droger doen	
vouwen van kleding	
kleding in de kast leggen	
Normtijd	
Eenpersoonshuishouden	30 minuten
Meerpersoonshuishouden	30 minuten
Factoren meer hulp	
Vanaf derde persoon	30 minuten (max 60 min)
Bedlegerige cliënten	30 minuten
Extra bewassing ivm overmatige transpiratie, incontinentie, speekselverlies etc.	30 minuten
Bijzonderheden	
Wanneer een cliënt (of leefeenheid) deelactiviteiten zelf kan dit in mindering brengen op de normtijd	
Strijken	
Omschrijving	
Hieronder wordt alleen de activiteit strijken verstaan	
Normtijd	
Eenpersoonshuishouden	30 minuten
Meerpersoonshuishouden	30 minuten
Factoren meer hulp	
Vanaf derde persoon	± 15 minuten
Bijzonderheden	
Strijken van de bovenkleding is opgenomen in de normtijd. Extra tijd voor strijken van onderkleding en/of beddengoed is alleen mogelijk indien dit medisch noodzakelijk is.	
Er wordt vanuit gegaan dat extra was als gevolg van bedlegerigheid, extra bewassing etc. niet leidt tot meer strijkwerk.	
Cliënt heeft ook een verantwoordelijkheid in het aanschaffen van kleding die niet of nauwelijks gestreken hoeft te worden.	
Verzorging en/of tijdelijke opvang van kinderen	
Omschrijving	
Het gaat hierbij om een ouder die ten gevolge van beperkingen tijdelijk niet in staat is de verzorging en/of opvang van gezonde kinderen uit te voeren. Denk daarbij aan de persoonlijke verzorging, begeleiding en opvoedingsactiviteiten (geen Awbz).	
Normtijd	
Naar bed brengen / uit bed halen	10 minuten per keer per kind
Wassen en kleden	30 minuten per dag per kind
Eten en/of drinken geven	20 minuten per broodmaaltijd 25 minuten per warme maaltijd
Babyvoeding: flesje / borstvoeding	20 minuten per keer per kind
Luier verschonen	10 minuten per keer per kind
Naar school / crèche brengen / halen	15 minuten per keer per gezin
Factoren meer hulp	

Indien opvang noodzakelijk is	Tot 40 uur per week
Bijzonderheden	
Maximale duur voor opvang is 3 maanden	
Specifieke voorliggende voorzieningen voor opvang; zorgverlof, crèche, kinderopvang, buitenschoolse/tussenschoolse opvang, gastouder, etc.	
Dagelijkse organisatie van het huishouden	
Omschrijving	
Organisatie van huishoudelijke activiteiten	
Plannen en beheren van middelen m.b.t. het huishouden	
Normtijd	30 minuten
Factoren meer hulp	
Kind(eren) < 16 jaar	30 minuten
Psychogeriatrische problematiek / gedragsproblematiek	30 minuten
Communicatieproblemen als gevolg van beperkingen, niet door een taalbarrière	30 minuten
Hulp bij ontregelde huishouding in verband met psychische stoornissen	
Omschrijving van activiteiten	
Formuleren doelen / bijstellen doelen mbt het huishouden	
Helpen handhaven / verkrijgen / herkrijgen van de structuur in het huishouden	
Helpen handhaven / vergroten van zelfredzaamheid mbt het budget	
Normtijd	30 minuten
Bijzonderheden	
Specifieke voorliggende voorzieningen: algemeen maatschappelijk werk, AWBZ-begeleiding	
Advies, instructie en voorlichting (gericht op het huishouden)	
Omschrijving van activiteiten	
Instructie omgaan met (technische) hulpmiddelen	
Instructie huishoudelijke taken; boodschappen doen, maaltijd bereiden, het licht huishoudelijk werk, het zwaar huishoudelijk werk, de wasverzorging en de dagelijkse organisatie van het huishouden	
Normtijd	30 minuten per activiteit, maximaal 90 minuten per week
Bijzonderheden	
De normtijd komt bovenop de normtijd die geldt voor het overnemen van de activiteit	
Maximale duur is 6 weken	